

ÜMRAN AY*

DENA'ya Göre İran Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe, Türkçe-Farsça, Türkçe-Farsça-Arapça Divanların Kısa Künyesi

Turkish/Turkish-Persian/Turkish-Persian-Arabic
Catalogue of Divans That Are in Iran Libraries
According to DENA

Ö Z E T

Klasik Türk Edebiyatı araştırmalarında manzum metinlerin, bunlar arasında da divanların önemli bir yeri vardır. Yurdumuzda ve dünyanın değişik kütüphanelerinde bulunan bu eserler üzerinde yapılan metin ve inceleme çalışmalarının kültür ve medeniyetimizin inşasındaki yeri tartışılmazdır. Bu sebeple özellikle yurt dışı kütüphanelerinde bulunan el yazması nüshaların tanıtılması, Klasik Türk Edebiyatı sahasının önemli çalışma alanlarından biridir.

Bu çalışmada İran Kütüphanelerinde bulunan ve DENA katalogunda yer alan Türkçe, Türkçe-Farsça, Türkçe-Farsça-Arapça el yazması divanlara ait bilgiler tercüme edilerek araştırmacıların istifadesine sunulmuştur.

ANAHTAR KELİMELE R

İran Kütüphaneleri, DENA, Türkçe, Divan.

ABSTRACT

Poetic texts which include divans are very important for Classical Turkish literature researches. Studies that are done on these manuscripts that are in Turkey and in different libraries around the world are crucial for the construction of our culture and civilisation. For this reason, the introduction of the manuscripts that are in foreign libraries are one of the important study fields of Classical Turkish literature.

In this study Turkish, information about the Turkish-Persian, Turkish-Persian-Arabic divan manuscripts that are in Iran libraries and in DENA catalogue is translated and submitted to the researchers' benefit.

KEYWORDS

Iran libraries, DENA, Turkish, divan.

* Öğr. Gör. Dr., Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul (umran.ay@marmara.edu.tr).

Giriş

Yurt içi ve yurt dışı kütüphanelerinde bulunan Türkçe el yazmalarının tespit edilerek bilim dünyasına tanıtılması; kültür dairemizin ortaya çıkarılması, yapılacak yeni çalışmalara yön göstermesi bakımından oldukça önemlidir. Yurt içindeki el yazmalarının büyük çoğunluğunun kataloglanmış olması ve çeşitli kütüphanelerde devam eden dijital ortama aktarma çalışmaları biz araştırmacılar için memnuniyet vericidir. Ancak yurt dışında doğu ve batı ülkelerinde bulunan binlerce Türkçe el yazmasını tek bir veri tabanında toplayan bir sistemin oluşturulması da kaçınılmazdır. Zira dışarıdaki el yazmalarımız için yapılan tanıtım katalogları ya orada çalışan görevliler tarafından yahut herhangi bir sebeple yoluyurt dışına düşmüş ve bu konuyla alakalı akademisyenler eliyle yapılmakta, böylece parça parça bilgiler halinde raflarda yerini almaktadır. Türkçe el yazması zenginliğine sahip ülkelere bir komşumuz İran'dır. Başta Tahran, Tebriz ve Kum şehirleri olmak üzere ülkenin çeşitli kütüphanelerindeki Türkçe el yazmaları azımsanamayacak kadar çok; Türkçe el yazmalarına münhasır katalog çalışmaları da maalesef o derecede azdır¹.

---

¹ İran'daki Türkçe yazmalarla ilgili yapılan kataloglama çalışmalarından tespit edebildiklerimiz şunlardır: Zeki Velîdi Togan, "Londra ve Tahran'daki İslamî Yazmalardan Bazılarına Dair", *İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, C.3, Cüz: 1-2, s.133-160; Şadi Aydın, *İran Kütüphaneleri Türkçe Yazmalar Kataloğu*, Timaş Yay., İstanbul 2008; Mehmet Nuri Çınarcı, "Tebriz Millî Kütüphanesinde Bulunan Türkçe El Yazmalarına Ek", *The Journal of Academic Social Science Studies*, Volume 2 Issue 2, p. 61-72, Winter 2009; Hüseyin Muttakî, *Fihrist-i Nushahâ-yı Hatt-ı Türkî Kitaphane-i Bozorg Hazreti Ayetullâh el-Uzma Mar'aşî Necefî*, 1. Cilt, Âyetullah Maraşî Necefî Kütüphanesi Yayınları, Kum 2002; Muhammed Hüseyin Emîni, *Âğâznâme (Fihrist-i Âğâz-ı Nûshahâ-yı Hattî)*, 4.Cilt, Âyetullah Maraşî Necefî Kütüphanesi Yayınları, Kum 2007. Belirtilen son iki katalogun dili Farsçadır. Muttakî'nin çalışmasında Kum Ayetullah Maraşî Necefî Kütüphanesi'nde bulunan El Yazması Türkçe Eserler tanıtılmaya başlanmış, katalogun henüz birinci cildi yayınlanmıştır. *Âğâznâme* isimli diğer katalogta ise yine Ayetullah Maraşî Necefî Kütüphanesi'nde bulunan ve çeşitli sebeplerle adı belli olmayan el yazmalarının hamdele ve salvele kısımlarından sonra başlangıç ifadeleri dikkate alınarak yerli ve yabancı kataloglar taranmak suretiyle yazmalara isim koyma çalışması yapılmıştır. Eserler başlangıç ifadelerine göre sıralandığı için katalogta bu isim verilmiştir.

Bu makalede kısa adı *DENA*² olan İran el yazmaları kataloğunun (Dereyâfî 2010) 5. cildinde tanıtılan divanlardan dili Türkçe, Türkçe-Farsça ve Türkçe-Arapça-Farsça olanları hakkında verilen bilgiler Türk-

---

² *Fihristvâre-i Destneveştâ-yı İran (Short Catalogue of Iranian Manuscripts)*. *DENA*, bugün İran coğrafyasındaki bütün yazma eserlerin kısaca tanıtılması amacıyla yazılmış 12 ciltlik bir fihristtir. I-X. ciltlerde yazmalar eser adına göre alfabetik olarak sıralanmış, XI. cilt müellif; XII.cilt de müstensih isimlerinin yer aldığı dizinlere ayrılmıştır. Eserden nasıl istifade edileceği de birinci ciltte detaylı olarak anlatılmıştır. *DENA*'yı daha yakından tanıtmak amacıyla bu kısımda verilen bilgiler özetle şöyle sıralanabilir:

Yazmalar arasında en çok nüshası bulunan eserler: Arapça yazmalar arasında Kelînî Muhammed bin Yakub'un *el-Kâfî* adlı eseri 1590 nüsha ile, Farsça yazmalar arasında da Külliyyât-ı Sâ'dî 1323 nüsha ile en çok nüshası bulunan eserlerdir.

Yazmalar arasındaki en eski nüshalar: Katalogta tanıtılan Arapça yazmalar arasındaki en eski nüsha H.503 tarihli *Şifâ* adlı eserdir, nestâlik hatla yazılmıştır. Yine Farsça en eski nüsha ise Nizâmü'l-Mülk (H.408-485)'ün *Siyâsetnâme* isimli eseridir. Eser, Abdurrahman bin Hicr el-Asevî tarafından Remiye şehrinde H.564 yılı Muharrem ayında istinsah edilmiştir.

İran'da el yazması bulunduran merkezler, kütüphaneler ve sahip oldukları yazmaların sayısı: Ülkenin 41 merkezinde toplanmış olan el yazmalarının *DENA*'da tanıtımı yapılmış, buralara ait kütüphane katalogları ve diğer kayıtlar yeniden gözden geçirilerek hatalar en aza indirilmeye çalışılmıştır. El yazması bulunduran kütüphaneler arasında Meclis-i Şûrâ-yı İslâmî Kütüphanesi 43.272 eserle 1. sırada, Tahran Üniversitesi Merkez Kütüphanesi 40.700 eserle 2. sırada ve Ayetullâh Maraşî Necefi Kütüphanesi 29.827 yazmayla 3. sırada yer almaktadır.

Farsça, Arapça ve Türkçe el yazmalarının oranı ve yazmaların konuları: Bütün yazmalar dikkate alındığında Arapça yazmaların oranı %60, Farsça yazmaların oranı % 40 civarındadır. Tanıtılan 301.000 yazmadan 181.000'i Arapça, 133.000'i Farsça, 1897 yazmanın da Türkçe olduğu belirtilmiş, Türkçe yazmalarla ilgili ayrıca bir oran verilmemiştir. (Türkçe yazmaların sayısını ihtiyatla karşılamamız gerekiyor. Zira yukarıda tanıtılan *Âgâznâme* isimli katalog çalışmasının 4. cildi Türkçe yazmalara ayrılmış ve burada 6.000 civarında nüshanın tanıtımı yapılmıştır. y.n.) Yazmalar konuları bakımından tasnif edildiğinde sırasıyla dinî ilimler, beşerî ilimler, tabii ilimler, fen-matematik ilimleri yer almıştır. *Ulûm-ı garîbe* adını verdikleri remel, usturlab, kimya, talih, falcılık ve kıyafet bilimini içeren ilim dalı ise sıralamada en sonda yer almıştır.

Yazmalardaki yazı türü: Yazmalarda genel olarak iki hat çeşidi göze çarpmaktadır. Nitekim 148.774 eserin nesih, 133.183 eserin de nestâlik hatla yazılmış olduğu belirtilmiş, bazı eserlerde her iki hattın da bulunduğu hatırlatılmıştır.

çeye aktarılmış, katalog bilgilerine ekleme ya da çıkarma yapılmamasına özen gösterilmiştir³.

Katalogta tanıtılan eserler, eser adına göre Fars alfabesiyle sıralanmış, “divan” kelimesi ile başlayanlar 5. ciltte toplanmıştır. Eser adından sonra müellifinin varsa bilinen mahlası, doğum ve ölüm tarihi, eserin dili ilk sırada verilen bilgilerdir. Daha sonra alt satıra geçilerek yazmanın *DENA*’daki kayda göre bulunduğu şehir, kütüphane adı ve kütüphane kayıt numarası aktarılmıştır. Yazmanın içeriği, müstensih, istinsah tarihi/yüzyılı, varak sayısı, yazı türü de bu bölümde sıralanan bilgilerdir.

Divanların Kısa Künyesi

1. Divan, Türkçe⁴ (s.1)

Kum-Feyziye Ktp., n.1154, İmam Hasan ve İmam Hüseyin, Hazreti Sücad medhinde şiirler ve Kerbela hikayesi, Müstensih: Derviş bin...Ali, nestalik, h.989, 82 varak.

Tahran-Danişgah Ktp., n.5107/2, Nizâmî’den şiirler, nesih, h.13.yy, 1 varak (33r-34p).

Kum-Maraşî Ktp., n.11803/5, nestalik, h.13.yy.

Tahran-Danişgah Ktp., n.6097, şiirlerin çoğu mesnevidir. Münacat başlıklı hikayelerden sonra, Nadire, Divane, Hatun ve Kızı, Dolab, Baykuş, Gazal, Hanım, Kepenk Baş?, Hatun, Dastan-ı İbrahim hikayeleri gelir. Eserin sonunda Farsça birkaç beyit satır altına yazılmıştır, tarihsizdir.

³ Rakam kalabalığını ortadan kaldırmak için yazmaların *DENA*’daki sıra numaraları ile yazmanın bulunduğu kütüphane katalogunun cilt ve sayfa bilgileri bu çalışmaya dahil edilmemiş, onun yerine eserin *DENA*’da tanıtılmaya başlandığı sayfa numarası parantez içinde verilmiştir. Ayrıca “kamerî” kelimesi Türkçede alışık olduğumuz şekilde “hicrî” kelimesi ile değiştirilmiş ve (h.) kısaltması ile gösterilmiştir. *DENA* ekibinin tereddütlü noktalara koyduğu soru işaretleri muhafaza edilmiştir.

⁴ Bu nüsha için “öncekinden başka, farklı” anlamında “gayr-i hemânend” ifadesi kullanılmıştır. Katalogta aynı isimdeki farklı nüshaların tanıtımında tekrara düşmemek için böyle yazıldığı ifade edilmiştir.

2. Divan, Türkçe-Farsça (s.3)

Tahran-Danişgah Ktp., n.9661/6, gazellerelifba tertibine göre yazılmıştır. Daha sonra tertipsiz gazeller ve Türkçe şiirler gelir, nesih, h.12.yy.

3. Divan-ı İshak Efendi, Türkçe-Farsça (s.35)

Tahran-Millî Ktp., n.929/9, mesnevi, kötü nestalik, h.1083, 6 varak (195-201).

4. Divan-ı Esad, Türkçe (s.36)

Tahran-Miftah Ktp., n.1440, mürettep dizilmiş gazellerden ibarettir, Müstensihî; Ömer bin Veli Efendi, nestalik Türk, h.1229.

Kum-Maraşî Ktp., n.2651, yaklaşık 2000 beyittir, hece tertibine göre tanzim edilmiş gazel, rubai ve kasidelerden ibarettir. Kâmusu'l-Alâm'da (2.cilt, 908-910) Esad Efendi adlı birkaç şair tanıtılmıştır, bu divanın hangi Esad Efendi'ye ait olduğu belli değildir. Müstensihî; Ömer bin Veli Efendi, rika, 11 Zilhicce 1229 Pazar, 85 varak.

5. Divan-ı İsmail Safevî, Türkçe (s.36)

I. İsmail Safevî, İran Şahı (h. 982-930)

Tahran-Danişgah Ktp., n.5160/3, Mesnevi, Müstensih: Veli Kulu, nestalik, 23 Muharrem 1260 Perşembe, 7 varak, (68p-75r).

6. Divan-ı İlahiyat, Mahmud Üsküdârî Efendi, Türkçe (s.41)

Tahran-Meclis Ktp., n.1269/7, Yazmanın zeylinde s.2302'da İbrahim Efendi'den 6 beyit vardır. Müstensih: Abdullah bin İbrahim, nesih, h.13.yy.

7. Divan-ı Ümid Zihnî, Türkçe (s.44)

İsfahan-Danişgâh Ktp., n.1936, Hacı Muhammed Ümid Zihnî, nestalik Türk, h.13.yy.

8. Divan-ı Bahr-i Miyancı, Farsça-Türkçe (s.74)

Tebriz-Millî Ktp., n.2561, kırık nestalik, tarihsiz, 119 varak.

9. Divan-ı Bülend, Türkçe (s.78)

Kum-Maraşî Ktp., n.862, divan kaside, gazel, kıta ve rubailerden müteşekkildir. Yaklaşık 5000 beyittir. Sultan Murad Han'a sunulmuştur. Mukaddime mufassal bir nesirle yazılmıştır. Farsça kıtalar da vardır, aşağıdaki beyit onlardan biridir:

چو خس در بحر لب عالی منم
تخلص بلند است و عالی منم.

Güzel nestalik, tarihsiz, 182 varak.

10. Divan-ı Bîneş Zehbî (Şerefnâme), Türkçe-Arapça (s.82)

Keşşâfu'l-Esrâr, Muhammed Ali

Meşhed-Razavî Ktp., n.9344, birinci cild, nestalik, h.14.yy, 36 varak.

Meşhed-Razavî Ktp., n.9342, ikinci cild, *Divan-ı Bîneş*'tir. *Hüsrevnâme* olarak isimlendirilmiştir, nestalik, h.14.yy, 64 varak.

11. Divan-ı Türebî, Hacı Ali Türebî Baba, Türkçe (s.85)

Kum-Maraşî Ktp., n.2318, Müstensih: Hâfız İsmail Ceti Bedla, rika, 27 Zilkâde 1306, 127 varak.

12. Divan-ı Sâbit, Türkçe (s.88)

Tebriz-Millî Ktp., n.2697, Fasil ve bab yoktur. Şair kafiye harflerine dikkat etmeden kaside, gazel, rubai ve müfredleri yazmıştır. Nesih, tarihsiz, 141 varak.

13. Divan-ı Sâbit, Türkçe (s.88)

Tahran-Melik Ktp., n.4718/1, Şiirler Sâbit ya da Sâbitâ mahlasıyla söylenmiştir. Hz. Peygamber'^{isav}, Şeyhulislam Feyzullah Efendi, Şeyhulislam Seyyid Ali Efendi ve Vezirâzam Ali Paşa ve diğer devlet büyükle-

rini öven kasidelerden sonra hece harfleri tertibiyle gazeller, Sultan Mustafa'nın cülûsuna, Râmî Efendinin riyasetine, Nakib Efendî'nin tayinine, Sultan Ahmed Han'ın cülûsuna düşürülen tarihlerden sonra rubai ve müfredler, muhammes, müsemmen ve mesnevi gelir. Türk nestalik, h.13.yy, 118 varak (1p-119r).

14. Divan-ı Sâbit Tebrizî, Muhammed Ali SâbitTebrizî (-h.1313)Türkçe-Farsça (s.88)

Tebriz-Millî Ktp., n.2790, Sabit'in şiirlerinden seçilmiştir. Ve bazen haşiyede Raci ve Nazım'ın şiirleri de yazılmıştır. 2 sayfa boşluktan sonra İmam Cafer Sadık'a nisbet edilen *Muharremnâme* mevcuttur. Fasil ve bab yoktur, kafiye harflerine riayet edilmeden Farsça ve Türkçe şiirleri yazılmıştır. nestalik, tarihsiz, 106 varak.
Tahran-Said Nefisî Ktp., n.60, tarihsiz.

15. Divan-ı Câhî, İbrahim bin Behram Câhî Safevî, (h. 985), Türkçe-Farsça (s.100)

Tahran-Saltanatî Ktp., n.2138, Müstensih: Cemal Meşhedî, nestalik, h. 989, 127 sayfa.

16. Divan-ı Cem, Cem bin Muhammed Fatih, (h. 864-900), Türkçe (s.104)

Tahran-Danişgah Ktp., n.4609, h.10.yy, 127 varak.

17. Divan-ı Cevrî, Türkçe (s.105)

Kum-Maraşî Ktp., n.783, nestalik, tarihsiz, 160 varak.

18. Divan-ı Hâfız Şirâzî (Tercüme), Türkçe (s.125)

Meşhed-Şeyh Ali Haydar Ktp., n.1502, *Hâfız Şirazi Divânı'nın* Türkçeye tercümesi. Önce Farsça beyit yazılmış, sonra o beytin altına Türkçe tercümesi yazılmıştır. nestalik, tarihsiz, 200 varak.

19. Divan-ı Hisam Çursî, Hisam Çursî Muhammed Ali (h.1365), Türkçe (s.127)

Hoy-Namazî Ktp., n.918, müellif hattı, nestalik, tarihsiz, 9 yaprak.

20. Divan-ı Hisam Çursî, Hesam Duheri Münşi Çorsi Hoyî (h.14.yy), Türkçe (s.127)

Kum-Merkez İhyâyî Ktp., n.1565, Müellif hattı, nestalik, tarihsiz, 18 sayfa.

21. Divan-ı Hüseyin Baykara, Hüseyin Baykara (h. 842-911), Türkçe (s.131)

Tahran-Melik Ktp., n.4690, Hoş nestalik, h.11.yy başı, 136 varak.

Tahran-Saltanatî Ktp., n.1802, Hüseyinî mahlasıyla yazılmış gazeller ve kıtalar vardır. Yazma iki kısımdır. 114. sayfaya kadar olan birinci kısım bir gazelden bir beyitle sona erer, sayfa aralığı vermeden yazılan ikinci kısım “ج” matlali gazelle 115.sayfadan başlar ve “ى” maktalı gazelle sona erer. Divanın tanzimi karışıktır. nestalik, tarihsiz, 193 sayfa.

22. Divan-ı Hüseyin Kulu Han Azerbeycanî, Hüseyin Kulu Azerbeycanî, (h.13.yy) Türkçe-Farsça (s.131)

Tahran-Danişgah Ktp., n.2548, nestalik, h.13.yy, 19 varak.

23. Divan-ı Hakikî, Türkçe(s.133)

Tahran-Danişgah Ktp., n.8198, Mesnevinin arkasından Türkçegazel ve rubâiler hece tertibine göre sıralanmıştır. *Zeria*'da (C.9, s.259) ve *Ferheng-i Sühanveran*'da (s.169) birkaç tane Hakikî mahlaslı şair yazılmıştır: Cihanşah Karakoyunlu Türkman 872'de öldürülmüştür, Mustafa Bağdadî 963'te hayattadır, Peri Ruh Hanım Şah I. Tahmasb'ın kızı, Mirza Muhammed Beg Ahmed Abadi Kercatî 11.yy.da yaşamıştır. (*Münzevî*, s.2301), nestalik, h.10.yy, 133 varak.

24. Divan-ı Hınavizâde, Hınavizâde Ali bin Mehmed (h.918?-979) Farsça-Türkçe-Arapça (s.135)

Tahran-Danişgah Ktp., n.3773/4, Lem'î ibn Hınavizâde'nin Ali Çelebi Efendi için kasidesi, nestalik, h.986.

25. Divan-ı Hâverî Lutfi, Türkçe (s.148)

Tahran-Danişgah Ktp., n.8751/2, Türkçe mesnevi, nestalik, h.13.yy.

26. Divan-ı Hâverî Nesimî, Nesimî Hâverî, Türkçe (s.149)

Tahran-Danişgah Ktp., n.8751/3, mesnevi, nestalik, h.1284.

27. Divan-ı Hatâyî, İran Şahı I. İsmail Safevî, (h. 892-930), Türkçe (s.150)

Tahran-Millî Müze Ktp., n.3705, Hatâyî mahlasıyla, Türkçe gazeller, rubâiler ve mesneviler yazılmıştır. Ayşî, nestalik, h. 10.yy, 78 varak (155 sayfa).

Tahran-Meclis Ktp., n.4096, Hatâyî mahlasıyla İmamlara övgü konulu Türkçe gazel ve dübeytler yazılmıştır. nestalik, h. 11.yy, 69 varak.

Tahran-Saltanatî Ktp., n.2194, Nureddin Muhammed ibn-iEbu Turab el-İsfahanî, nestalik, h.1088, 224 sayfa.

Tahran-Danişgah Ktp., n.5160/1, gazeller elifba tertibine göre yazılmıştır. Müstensih: Rıza Kulı ve Veli Kulı, nestalik, 23 Rebû's-sânî 1260, 64 varak.

Kum-Gulpâyegânî Ktp., n.5/141-851, Kafiye harfine göre elif harfindenye harfinegazeller tertib edilmiştir. Sonda Hz. Ali^{ra} medhinde birkaç şiir vardır, nestalik, tarihsiz, 65 varak.

Kum-Mescid-i Azam Ktp., n.2009, Sondan eksiktir, nestalik, tarihsiz, 110 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.4077, 2,5,7,8 varaklarda hamışde yazılmış Türkçe mesnevidir. Mesnevide şu başlıklar bulunmaktadır: Bâzgeşten-i âşık ez der-i mâşuk be taleb-i sabâ (Sabâ rüzgarının talebiyle mâşukun kapısından âşığın geri dönmesi), Tevhid-i Hak, Nâme-i heştom reften-i

sabâ hemrah-ı u be suy-ı mâşuk (Mâşuk tarafına saba rüzgarıyla sekizinci mektubun gitmesi), Şîr ez zeban-ı âşık (Aşığın dilinden şiir), Nâme-i pencom ez mâşuk be âşık (Mâşuktan âşığa beşinci mektup), Orta nestalîk, tarihsiz, 11 varak.

Tahran-Danışgah Ktp., n.1738, tarihsiz.

28. Divan-ı Hâce Ahmed, Hâce Ahmed, Türkçe (s.152)

Tahran-Danışgah Ktp., n.4165, Müstensih: Mehmed Berdi bin Kurban Niyaz, nestalîk, h.1264, 82 varak.

Tahran-Melik Ktp., n.4731/1, Kötü hatlı kırık nestalîk, h. 1281, 106 varak.

29. Divan-ı Dahîl Meragaî, Hüseyin Dahîl Meragaî (h.13.yy), Türkçe (s.158)

Meraga-Mescid Şeyh Baba Ktp., n.4-Birinci defter, nestalîk, (h. 13.yy), 10 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.13498/7, Mersiyeler. Müstensih: Mirza Ali Han Tebrizî, Kırık nestalîk, h. 13.yy.

Kum-Maraşî Ktp., n.10416/2, Farsça gazeller, nestalîk, h. 13.yy'ın sonu.

Tahran-Danışgah Ktp., n.2819/2, Müstensih: Abdü's-samed bin Ali Asgar Tebrizî, nestalîk, 24 Safer 1312 Pazar, 256 varak (62p-318p).

Kum-Merkez-i Mutâlaât Ktp., n.431/5, Maktelden bir bölüm, nestalîk zîbâ, tarihsiz.

30. Divan-ı Derviş Esrar Mevlevî, Esrar Mevlevî (-h.1221), Türkçe (s.158)

Kum-Maraşî Ktp., n.1065, İsmail bin Mustafa, nestalîk, 1224, 254 sayfa.

31. Divan-ı Derviş Azbî, Derviş Azbî, Türkçe (s.159)

Tahran-Meclis Ktp., n.7119, Mısırî Efendi'nin Divanı'nı tahmis, nestalîk, h.1233, 113 varak.

32. Divan-ı Dilgir Tebrizî, Dilgir Tebrizî, Muhammed Hüseyin, Farsça-Türkçe-Arapça (s.160)

Tahran-Meclis Ktp., n.18409, h.1316.

33. Divan-ı Râci, Râci Tebrizî, Ebu'l Hasan bin Ali Ekber (h.1247-1293) Türkçe (s.164)

Tahran-Meclis Ktp., n.13498/1, İmam Hüseyin mersiyeleri, Müstensih: Mirza Ali Han Tebrizî, Kırık nestalik, 13.yy.

34. Divan-ı Râşid, Türkçe (s.164)

Tahran-Meclis Ktp., n.17145, tarihsiz.

35. Divân-ı Râgıp Paşa, Muhammed Râgıb bin Muhammed Râgıb (h.1110-1176), Türkçe (s.164)

Kum-Maraşî Ktp., n.3142, güzel nestalik, tarihsiz, 34 varak.

36. Divan-ı Rahmî, Türkçe (s.165)

Kum-Maraşî Ktp., n.4008/2, yaklaşık 2600 beyittir. Din ve siyaset büyüklerine övgü konulu kasidelerin arkasından gazeller, rubailer, müfredler, h.1137-1164 yılları arasını kapsayan manzum tarihler ve lügazlar gelir. Müstensih: Mahmud bin Osman Sirozî, nestalik, h.1190.

37. Divan-ı Reste, ŞirazîNuri Yusuf (h.1302) Farsçadan Türkçeye (s.166)

Hoy-Namazî Ktp., n.767, Büyük bir kısmı eksiktir. Şirazesî dağınıktır, baştan da birkaç yaprak düşmüştür ve yapraklar karışıktır. Müellif hattı, nestalik, tarihsiz, 24 varak.

Kum-Merkez İhyâyî Ktp., n.931, Divandan bir bölümdür. Şiirler imamlar medhindedir, Farsça-Türkçe söylenmiştir. Müellif hattı, nestalik, tarihsiz, 47 sayfa.

38. Divan-ı Revnak, Türkçe (s.173)

Kum-Merkez İhyâyî Ktp., n.1398, Yaklaşık 1500 beyittir, şiirlerin çoğu kasidedir. Kasideler devrin büyükleri övgüsündedir. Nestalik Türkî, 1281, 66 varak.

39. Divan-ı Riyazi, Riyâzî Semerkandî, (h.884), Türkçe (s.174)

Tahran-Melik Ktp., n.4718/4, nestalik Türkî, 13.yy, 53 varak (160p-213r).

Tahran-Danışgah Ktp., n.9010/1, Sunduk Ocakoğlu Kaynak oğlu Mirzaoğlu Ağa Sundukoğlu Kasım, nestalik, tarihsiz.

40. Divan-ı Zârî: Çekâme dil, Zârî Mehâbâd (h.14.yy), Türkçe (s.175)

Tahran-Meclis Ktp., n.13828, Molla Abdurrahim bin Muhammed Emin İsmaili Kuzluyî Afşar, Nesih-nestalik, h.1342, 18 varak.

41. Divan-ı Şânî Tekelü, Veciheddin Şânî Tekelü, (h.1023) Farsça-Türkçe (s.211)

Tahran-Meclis Ktp., n.7011, Baştan sayfalar düşmüştür. Sonunda şairin rubai ve muammalarından bir kısmı toplanmıştır. Müstensih: Muhammed Salih bin Abdülkerim İkütemur, nestalik, tarihsiz, 84 varak.

Tahran-Melik Ktp., n.4671/11, Mesnevi, nestalik, 11.yy.

Tahran- Mehdi Beyanî Ktp., n.58/8, seçmeler, kötü nestalik, 11.yy.

Tahran-Meclis Ktp., n.9466/242, Kaside-i nûniye, nestalik, 11.yy.

Tahran-Meclis Ktp., n.8982/41, Mesnevi, nestalik, 11.yy.

Erak-Dehgân Ktp., n.2, nestalik, 11.yy.

Tahran-Melik Ktp., n.5450, Alfabetik tertibe göre kasideler, tercîbend ve gazellerden sonra rubai, kıta ve mesneviler yer alır, nestalik, Ramazan 1041, 434 varak.

Tahran-Saltanatî Ktp., n.457, Kafiye tertibine göre kasideler, terkîbend, terci-bend ve gazellerden sonra kıtalar, rubailer, Hz. Resul-i Ek-

rem^{sav} ve Hz. Ali^{as}övgüsünde bir mesnevi vardır, nestalik, h.1048, 704 sayfa.

Tahran-Meclis Ktp., n.9051, Abdullatif bin Nizameddin, nestalik, 22 Şevval 1073.

Tahran-Meclis Ktp., n.304/6, kasideler, nestalik çelipa, 12.yy.

Tahran-Meclis Ktp., n.13826, nestalik, 12.yy, 118 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.13826/1, mesnevî, nestalik, 12.yy, 60 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.13826/2, terci-bend, nestalik, 12.yy, 8 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.13826/3, karışık dizilmiş kaside ve gazellerden ibarettir. Kasideler; Mirza Ebu Tâlib, Halil İbrahim, Kadı Han, Tâlib Han, Şah Abbas Safevî ve İmam Rıza övgüsünde yazılmıştır, nestalik, 12.yy, 50 varak (68p-118).

Tahran-Danişgah Ktp., n.2950/55, kaside, nestalik, 11 veya 12.yy.

Meşhed-Edebiyat Ktp., n.146 Fereh, tam bir nüshadır, Mahmud Fereh, nestalik, tarihsiz, 139 varak.

Meşhed-Edebiyat Ktp., n.145 Fereh, nestalik, tarihsiz, 233 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.13678/5, Bir kaside ve şairden şiirler, tarihsiz, 7 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.13679/4, Bir kaside, nestalik çelipa, tarihsiz, 5 varak.

Tahran-Danişgah Ktp., n.2466/13, nestalik, tarihsiz.

Meşhed-Razavî Ktp., n.4493/10, kadise, terkibât ve mersiyelerden ibarettir, yaklaşık 750 beyittir., Muhammed Cafer Şirazî, tarihsiz, 127 sayfa (268-395).

Tahran-Danişgah Ktp., n.1/2591/109, kaside-i medhiyye, tarihsiz, 5 varak (500-505).

42. Divan-ı Şah, Türkçe (s.212)

Tahran-Millî Ktp., n.21083, h.1222.

43. Divan-ı Şah Meşreb, Şah Meşreb Divâne, Türkçe (s.213)

Meşhed-Razavî Ktp., n.8794. Mesnevi-i mebde-i nur ve mesnevi-i kimya-yı din ile gazeller ve muhammeslerden oluşmaktadır. Şiirlerinde

Nakşibendi tarikatının büyüklerini hikaye eder. Zâhiren 4.yy'ın ikinci yarısında yaşamıştır. Padişah Hâce Kâbili, nestalik, 10 Rebîu's-sâni 1312, 364 varak.

44. Divan-ı Şâhî Sebzvarî (Divan-ı Emirşâhî) Ak Melik bin Cemaleddin Emirşâhî, (-h.857?) Farsça-Türkçe (s.216)

Tahran-Saltanatî Ktp., n.2205, Türkçe gazel ve rubailer, Müstensih: Sultan Ali Meşhedî, nestalik, h.895, 60 sayfa.

Yezd-Saduki Yezdî Ktp., n.68, Mir Ali der Kirman(birinci yaprağın üstündeki bir not), hoş nestalik, 9.yy, 44 varak.

Tahran-Ferhad Mutemed Ktp., n.155/5, nestalik, 2 Zilhicce 851.

Yezd-Kâzmini Ktp., n.362, güzel nestalik, Receb 882, 38 varak.

Tebriz-Millî Ktp., n.3671/4, Müstensih: Kutbeddin bin Muhammed, nestalik puhte, h.896.

Tahran-Sipehsalar Ktp., n.279/2, nestalik, h.10.yy.

Tahran-Melik Ktp., n.5259, Hece tertibine göre gazel ve rubailer, nestalik, h.10.yy, 50 varak.

Meşhed-Razavî Ktp., n.4610/2, Gazeller, nestalik, h.10.yy'ın sonları, 20 sayfa (46-66).

Tahran-Melik Ktp., n.5603/2, Müstensih: Muhammed Polad bin Mevlânâ Musa, hoş nestalik, h.10.yy.

Tahran-Meclis Ktp., n.19/5-Ma'yerî, gazeller, nestalik hafî, h.10.yy.

Tahran-Meclis Ktp., n.63-Fîruz, nestalik, h.10.yy. veya 11.yy'ın başları, 73 sayfa.

Tahran-Meclis Ktp., n.8179/4, nestalik, h.9-10.yy.

Tahran-Miftah Ktp., n.657, nestalik, h.10.yy.

Hemedan-Aramgâh-ı Ebu Ali Ktp., n.1806, nestalik çelipa, h.930, 96 varak.

Tahran-Saltanatî Ktp., n.347, Ali Rıza, nestalik, h.932, 75 sayfa.

Tahran-Danişgah Ktp., n.8602/5, nestalik, Muharrem 940.

Tahran-Meclis Ktp., n.1343, Müstensih: Sultan Muhammed Handan, nestalik, Muharrem 944, 70 varak.

Tahran-Saltanatı Ktp., n.2163, mürettep gazeller, birkaç kıta, rubailer, Bezm u rezm meclislerinden yedi meclis nefis bir minyatür ve tezhipte tasvir edilmiştir. Müstensih: Şah Mahmud Nişâburî, nestalik, h.951.

Tahran-Melik Ktp., n.5519, hece tertibine göre gazeller, kıtalar, rubailer ve müfredler. Müstensih: Hacı Muhammed, nestalik, h.954, 81 varak.

Tahran-Saltanatı Ktp., n.2188/2, divandan seçmeler, kafiye tertibine göre gazeller, birkaç kıta ve rubai vardır, hoş nestalik, h.954.

Tahran-Saltanatı Ktp., n.666, kafiye tertibine göre gazeller, rubailer, kıtalar. Müstensih: Muhammed Kasım Şâdişâh, nestalik, h.955, 72 sayfa.

Tahran-Saltanatı Ktp., n.525/3, gazeller, muhammesler, kısa bir mesnevi, müstezad, nestalik tahrirî, h.967.

Tahran-Danişgah Ktp., n.4094, Müstensih: Muhammed Emin Hüseyinî, hoş nestalik ve nesih, Rebû's-sânî 970, 23 varak.

Tahran-Saltanatı Ktp., n.345, Kafiye tertibine göre gazeller, iki kıta, rubailer, birkaç yerde kopukluklar vardır.

Tahran-Meclis Ktp., n.5096, nestalik, Receb 976, 40 varak.

Tahran-Millî Ktp., n.290/1, Gazel ve rubailer. Müstensih: Hüseyin bin Muhammed Hudabende, nestalik, h.979, 65 sayfa (3-68).

Tebriz-Millî Ktp., n.3660, 179 gazel, 5 kıta, 17 rubai, 5 beyit vardır. Haydar ve Şerif divanlarıyla birlikte ciltlenmiştir. Müstensih: Halil bin derviş Muhammed Câmi, nestalik, h.979, 52 varak.

Tahran-Melik Ktp., n.5975, Hece tertibine göre gazeller ve sonda birkaç rubai vardır. nestalik, 20 Şevval 980 Pazartesi, 58 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.2441, Baştan sayfalar düşmüştür, gazeller ve rubailerden müteşekkildir, 850 beyit vardır. Müstensih: Muhammed Kasım Kazvinî, nestalik, h.980, 96 sayfa.

Tahran-Saltanatı Ktp., n.676, gazeller ve rubailerden seçmeleri ihtiva eder.İki katib tarafından yazılmıştır. Gazel seçmelerini Ahmed el-Hüseyinî, rubai seçmelerini Muhammed Rıza Tebrizî istinsah etmişlerdir.

İlave olarak bazı sayfaların haşiyelerinde Hacı Abdullah Ensârî'nin mü-nacatı, Hz. Peygamber^{sav}'den kırk hadis ve Hz. Ali^{ra}'den yüz söz yazılmıştır. nestalik, h.982, 62 sayfa.

Tahran-Sipehsalar Ktp., n.388, nestalik iyi, h.983, 41 sayfa.

Tahran-Meclis Ktp., n.4066, nestalik, h.10-11.yy, 27 varak.

Tahran-Melik Ktp., n.5251, Hece tertibine göre gazeller ve rubailer, nestalik, h.10-11.yy, 43 varak.

Tahran-Millî Ktp., n.2464, Müstensih: Abdullah bin Şeyh Mürşidu'l-Melik, hoş nestalik, muhtemelen h.11.yy, 50 varak.

Tahran-Millî Ktp., n.1422, Kafiye'nin son harfine göre tertib edilmiş gazeller, rubailer, nestalik, 11.yy, 53 varak.

Tahran-Millî Ktp., n.2742/4, Gazeller ve rubailer. Müstensih: Ebu Turab Menameddin Uhdî, nestalik, muhtemelen h.11.yy, 51 sayfa (301-352).

Tahran-Miftah Ktp., n.1107, nestalik çelipa, 11.yy.

Tahran-Meclis Ktp., n.41/1-sürud, nestalik, 11.yy.

Tahran-Saltanatî Ktp., n.344, Kafiye tertibine göre gazeller sıralanmıştır. Sonra iki kıta yer alır. Birinci kıta: " شیبی با صراحی همی گفت شمع // که ای " هر شیبی مجلس آرای دوست در جمع ماه رویان هم صحبتی است ما را // کاسباب " ikinci kıta: " خرمی را صد گونه ساز کرده " matlalıdır. Daha sonra 12 tane rubai gelir. Müstensih: Sultan Ali Meşhedî, nestalik, h.1005, 86 sayfa.

Tahran-Melik Ktp., n.4955/1, Eksik nüshadır, nestalik, 12.yy.

Tahran-Nurbahş Ktp., n.659, Müstensih: Abdülhâlik Kazvinî, nestalik ve kırık, h.1233, 43 varak.

Tahran-Mehdi Beyânî Ktp., n.40, Müstensih: Muhammed Yakub, nestalik âlî, h.1305.

Tahran-Danişgah Ktp., n.7933, Müstensih: Muhammed Yakub Hat-tat Afganî, nestalik, h.1310, 54 varak.

Meşhed-Razavî Ktp., n.16389/2, Müstensih: Ferecullah bin Mirza Ali Han Tefrişî, nestalik, Zilhicce 1313'ten Muharrem 1314'e kadar, 24 varak (sayfa 145-192 arası).

Meşhed-Razavî Ktp., n.16227, Müstensih: Gulam Resul, nestalik orta, 5 Rebiussânî 1328, 36 varak.

Tahran-Sipehsalar Ktp., n.421, Müstensih: Mir Ali Hirevî, nestalik iyi, tarihsiz, 43 sayfa.

Tahran-Sipehsalar Ktp., n.457, Müstensih: Mir Ali, nestalik iyi, tarihsiz, 51 sayfa.

Hoy-Namazî Ktp., n.735/8, nestalik, tarihsiz.

Meşhed Ktp.-Edebiyat, n.135-ferh, Müstensih: Abdaladdin Şeyh Mürşiddin Kâtib Şirazî, hoş nestalik, tarihsiz, 39 varak.

Meşhed-Razavî Ktp., n.4882, Müstensih: Abdürreşid, hoş nestalik, tarihsiz, 40 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.370, Gazeller, nestalik, tarihsiz, 40 varak.

Reş-Cemiyet-i Neşr Ferheng Ktp., n.704d, hoş nestalik, tarihsiz, 46 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.7828/4, Müstensih: Muhammed Hüseyin bin Hacı Muhammed, nestalik, tarihsiz, 24 varak. (216r-240r).

Tebriz-Millî Ktp., n.3681, 46 gazel ve bir beyit vardır, nestalik, tarihsiz, 11 varak.

Tahran-Danişgah Ktp., n.1494-f, tarihsiz.

Tebriz-Millî Ktp., n.3681/2, Müstensih: Derviş Abdullah, nestalik, tarihsiz.

Tahran-Saltanatî Ktp., n.350, Gazel ve rubailerden seçmeler vardır. Maalesef 12. ve 13. sayfalar cedvel kısmından kopmuş ve kaybolmuştur, nestalik, tarihsiz.

Tahran-Saltanatî Ktp., n.348, Hat, tezhib ve tezyinat tarzı açısından kendi nevinde dikkate değer bir nüshadır. Kafiye tertibine göre gazel, kıta ve rubailer vardır. nestalik, tarihsiz, 94 sayfa.

Tahran-Saltanatî Ktp., n.346, Gazel, kıta ve rubailer. 4, 17, 18, 19, 20. sayfaların haşiyelerinde nisbeten hoş kırık nestalik hatla yazılmış Refik, Feyzi ve Talib'den şiirler vardır. Bir mesnevi, Mamun Halife Abbasi'den bir hikaye vardır, ama şairi belli değildir, nestalik, tarihsiz, 86 sayfa.

Tahran-Saltanatî Ktp., n.2230, müreddef gazeller, rubailer vardır. Birkaç yerden kopuktur. Kitabın sonunda müstensihî adı ve istinsah tarihi özellikle gizlenmiştir. Hindistan Şahı Padişah Şahcihan yazının Molla Sultan Ali hattı olduğunu doğrulamıştır, nestalik, tarihsiz, 74 sayfa.

Tahran-Saltanatî Ktp., n.2213, gazel, kıta ve rubailerden seçmelerdir. Kitabın başından iki sayfada ve sonundan dört sayfada renkli minyatürler vardır, iyi nestalik, tarihsiz, 86 sayfa.

Tahran-Saltanatî Ktp., n.527/2, gazel, kıta ve rubailer vardır, iyi nestalik, tarihsiz.

Tahran-Millî Ktp., n.15889, İslam İnkılabı Kültür Eserleri Kurumu'ndan (Sazman-ı Medârek-i Ferheng-i İnkılab-ı İslam) intikal eden bir nüshadır, nestalik, tarihsiz, 16 varak.

Tahran-Millî Ktp., n.16935, Pehlevî Kütüphanesinden intikal - Mecmua-i Nevazî, tarihsiz, 31 varak.

45. Divan-ı Şükri Hindî, Şükri Hindî, h.12.yy, Farsça-Türkçe (s.224)

Tahran-Meclis Ktp., n.14242, Gazel, kaside ve tarih maddelerini ihtiva eder. Müellif hattı, nesih, h.12.yy, 67 varak.

46. Divan-ı Şeyda, Farsça-Türkçe (s.236)

Tahran-Danişgah Ktp., n.4830, Tevhid ve Hz. Ali^{ra} övgüsünde Farsça-Türkçe gazel ve kasideyi takiben Sufi Ali Şah'ın dergahı duvarının üstüne de yazılmış olan bir şiiri gelir. Daha sonra Mestûre Hanım Kürdistânî'nin "Makale-i cevân u hakîr der Bâg-ı Firdevs Tahran" "Şehinşahi Pehlevî" başlıklı gazelleri ile öğüt ve serzenişlerini ihtiva eden gazelleri yer alır. Müstensih: Muhammed Takî Ensarî Erdebilî, nestalik, 9 Rebû'l-evvel 1352, 23 varak.

47. Divan-ı Şiri, Türkçe (s.237)

Tahran-Millî Ktp., n.21213, h.1335.

48. Divan-ı Safi Erdebilî, Türkçe (s.244)

Hoy-Namazî Ktp., n.546/8, Hz. Peygamber^{sav'}'nin hicreti konulu kaside, Muhammed Rahim bin Hacı Rıza Hoyî, nesih, 8 Rebîu's-sâni 1281.

Kum-Merkez İhyâyî Ktp., n.936/7, Üstteki nüshanın fotoğrafıdır, nestalik, tarihsiz, 1 sayfa (140-141).

49. Divan-ı Sabrî, Türkçe (s.249)

Kum-Maraşî Ktp., n.4008/1, Yaklaşık 1800 beyittir.Sultan Murad, Sultan Selim, Şeyhulislam Yahya Efendi, Şeyhulislam Ebu Said Efendi, Hocazâde, Mirza Yusuf ve Mir-âhur-ı evvel medhinde kasideler, gazeller, rubailer ve beyitleri ihtiva eder. Müstensih: Mahmud bin Osman Sirozî, nestalik, 1190.

50. Divan-ı Sarraf Tebrizî, Sarraf Rıza, (h.1325), Farsça-Türkçe (s.251)

Kum-Merkez İhyâyî Ktp., n.1988, Lutfullah Muinzâde, nestalik, h.1329, 86 varak.

51. Divan-ı Tab'î, Türkçe (s.259)

Tahran-Danişgah Ktp., n.6225/19-f, nesih, tarihsiz.

52. Divan-ı 'Âbid, 'Ali bin Fazlullah Hüseyinî, (h.8.yy), Farsça-Türkçe (s.271)

Kum-Maraşî Ktp., n.11389/1, Nesih ve nestalik, h.10.yy, 21 varak (1-21).

53. Divan-ı Aciz Serabî, Muhammed Serabî Germerudî, (h.13.yy), Farsça-Türkçe-Arapça (s.271)

Tahran-Millî Ktp., n.163, Kaside ve gazellere ilave olarak birer ramazaniyye ve bahariyye, mersiye; birkaç tane de kıtadan müteşekkildir, nestalik, h.13.yy.

Tahran-Danişgah Ktp., n.2498, nestalik, h.1265, 94 varak.

Meşhed-İlahiyat Ktp., n.18856, nestalik, tarihsiz, 154 sayfa.

Meşhed-Asgarzâde Ktp., (Mecmua)n.21, tarihsiz.

Tahran-Dairetu'l-Maârif Ktp., n.1997/1 fotoğraf, Muhammedu'l-Halifeye ait kadiselere ibarettir, 23 bend, hoş kırık, tarihsiz.

Tahran-Millî Ktp., n.895/2, nestalik, h.1263, 70 sayfa.

Tebriz-Millî Ktp., n.2624/5, tarihsiz, 35 varak (110-144).

54. Divan-ı Abdürrahim Nedisî, Türkçe (s.277)

Tahran-Meclis Ktp., n.1364, Rahîmâ mahlasıyla yazmıştır, nestalik, h.12.yy, 194 varak.

55. Divan-ı 'Aceb, Türkçe (s.281)

Tahran-Danışgah Ktp., n.6225/2-f. Aceb mahlasıyla yazmıştır, tarihsiz.

56. Divan-ı İşret Nahcevanî, Farsça-Türkçe (s.290)

Tahran-Melik Ktp., n.6474/1, Türkçe gazel, tercibend, kaside, muhammes, kıta ve rubailer vardır. Müstensih: Nahcivânî'nin muallimi Molla İsmail'in oğlu Molla Zeynelabidin, Salı 15 Receb 1253.

57. Divan-ı 'Atâ'i Çelebi, Türkçe (s.291)

Kum-Gulpâyegânî Ktp., n.5/199-909, elif harfinden ye harfine kadar mürettep gazeller sıralanmıştır. SondaArapça bir şiir vardır. *Hediyetu'l-Arifin'*de 'Atâi'nin Türkçe eserlerinden *Tuhfetu'l-Uşşak* tanıtılmıştır, nestalik, h.10.yy, 25 varak.

58. Divan-ı Ali Şir Nevâyî (Fevâidu'l-Kiber), Emir Ali Şir Nevâi, Ali Şir bin Kîçkine, h.844-906?, Türkçe (s.295)

Tahran-Saltanatî Ktp., n.1770/10, nestalik, tarihsiz.

59. Divan-ı Ali Şir Nevâyî, (Nevâdiru's-Şebâb), Emir Ali Şir Nevâi, Ali Şir bin Kîçkine, h.844-906?, Türkçe (s.295)

Reşt-Şad Gazvinî Ktp., n.2, 10.yy.

Tahran-Sipehsalar Ktp., n.517-müşir, güzel nestalik, h.924, 189 sayfa.

Tahran-Sipehsalar Ktp., n.517, nestalik, Şaban 924.

Tahran-Melik Ktp., n.5300, gazeller, Müstensih: Sultan Hüseyin Hirevî, hoş nestalik, Ramazan 965, 146 varak.

Tahran-Saltanatî Ktp., n.1798, Kafiye tertibine göre gazeller, kıtalar, rubailer, hoş bir hatla yazılmıştır. Müstensih: Muhî Hirevî, nestalik, h.986, 342 sayfa.

Tahran-Sipehsalar Ktp., n.197, nestalik, h.11.yy, 139 sayfa.

Tahran-Millî Ktp., n.1001, nestalik, muhtemelen h.11.yy, 94 varak.

Tahran-Millî Ktp., n. 499, kaside, gazel ve rubailer vardır, ilk sayfalar düşmüştür, nestalik, muhtemelen h.11.yy, 157 varak.

Tahran-Saltanatî Ktp., n.2195, Müreddef gazeller ve birkaç rubai vardır. Horasan Melik Vali kütüphanesinde Hanlar Hanı Saman Hüseyin Han Şamlu istinsah etmiştir. Bu nüshada 5 meclis renkli minyatürle fevkalade bir şekilde çizilmiştir. Şah Hüseyin ibn Fahreddin Ali Şehabî Hirevî, nestalik, h.1014, 220 sayfa.

Tahran-Meclis Ktp., n.73, Gazeller ve rubailerden ibarettir, nestalik, h.11. veya 12.yy, 146 varak.

Tahran-Sipehsalar Ktp., n.367, Müstensih: Ali Ekber Tebrizî (Miskin mahlasıyla), h.1112, 197 sayfa.

Tahran-Millî Ktp., n.2529, Mensur Türkçe mukaddime, kafiye sonlarındaki hece harflerine riayetle gazeller sıralanmış, ardından kıta, terki-bend ve rubailer yazılmıştır. Müstensih: Rüstem Veled Hacı Melik Muhammed bin el-merhum Kerbelayi Şah Geldi, nestalik, h.1114, 67 varak.

Tahran-Millî Ktp., n.1936, Metinde ve haşiyede gazeller, müstezad, muhammes, terci-bend ve kıtalardan ibarettir. Müstensih: Mirza Maksud Afşar Hırkanî, nestalik, h.13.yy. sonları, 291 varak.

Tahran-Sipehsalar Ktp., n.350/2, Dibace, Müstensih: Hasan, nestalik, Zilkâde 1244, 11 varak (130p-140p).

Meşhed-Edebiyat Ktp., n.183 Fereh, Müstensih: Dürdi Hâce ibn-i Emir Muhammed Hâce, nestalîk, 1283, 160 varak.

Tebriz-Hâdim Hüseyinî Ktp., n.41, Müstensih: Hacı Muhammed Hüseyin Üsküyî, nestalîk, h.1285, 170 varak.

Tahran-Sipehsalar Ktp., n.368, İyi nestalîk, tarihsiz, 148 sayfa.

Tahran-Meclis Ktp., n.13524/1, nestalîk, tarihsiz, 208 varak (1r-208p).

Tahran-Meclis Ktp., n.13480, Sondan eksiktir, şair bu divanda Nevâî mahlasını kullanmıştır, nestalîk, tarihsiz, 196 varak.

Tebriz-Millî Ktp., n.3582/3, nestalîk, tarihsiz, 63 varak.

Tahran-Danışgah Ktp., n.1741-f, tarihsiz.

Tahran-Danışgah Ktp., n.1759-f, tarihsiz.

Tahran-Saltanatî Ktp., n.1939, Gazel, rubai ve kıtalardan ibarettir, nestalîk, tarihsiz, 542 sayfa.

Tahran-Saltanatî Ktp., n.1770/8, nestalîk, tarihsiz.

60. Divan-ı Ali Şir Nevâî, Emir Ali Şir Nevâî, Ali Şir bin Kîçkinî, h.844-906?, Türkçe (s.295)

Tahran-Meclis Ktp., n.3593, nestalîk, h.8.yy, 288 sayfa.

Tahran-Meclis Ktp., n.5818, nestalîk, h.8.yy, 226 sayfa.

Tahran-Danışgah Ktp., n.2866, nestalîk, h.9.yy, 39 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.367, nestalîk, Safer ayının sonları 888, 268 varak.

Meşhed-Razavî Ktp., n.4783, Müstensih: Derviş Muhammed Talakanî, nestalîk, 10 Cemaziye'l-evvel 896, 204 varak.

Tahran-Sipehsalar Ktp., n.370, iyi nestalîk, h.10.yy, 158 sayfa.

Tahran-Melik Ktp., n.5018, Mensur Türkçe dibace, gazel, terci-bend ve rubailerden ibarettir, nestalîk, h.10.yy, 115 varak.

Meşhed-Razavî Ktp., n.4782, nestalîk, h.10.yy Rebû'l-evvel, 194 varak.

Meşhed-Razavî Ktp., n.4784, Gazeller, müstezad, muhammes ve rubailerden müteşekkildir, nestalik, h.10.yy, 163 varak.

Meşhed-Razavî Ktp., n.4901, Kafiye harfine göre tertib edilmiş gazeller, hoş nestalik, h.10.yy'ın başları, 3 varak.

Meşhed-Razavî Ktp., n.11008, nestalik, h.10.yy, 152 varak.

Yezd-Kazmini Ktp., n.120, nestalik, h.10.yy, 103 varak.

Tahran-İlahiyat Ktp., n.202, nestalik, h.10.yy 113 varak.

Tahran-Millî Ktp., n.2723, Gazeller elif harfinden ye harfine kafiye-nin son hecesine göre mürettep yazılmıştır, nestalik, muhtemelen h.10.yy, 331 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.11698, nestalik, h.10.yy.

Tahran-Miftah Ktp., n.625, Mensur dibace ile birlikte şiirlerden seçmeler yer alır, nestalik, h.10.yy.

Tahran-Encümen-i Âsâr-ı Millî Ktp., n.104, Gazeller mürettep değildir, sonunda bir mesnevi vardır, nüsha tamamlanmamıştır, nestalik, muhtemelen h.10.yy, 298 sayfa.

Tahran-Ferman Fermâiyan Ktp., numarasız, nestalik, h.10.yy.

Kum-Maraşî Ktp., n.10597, nestalik, h.10.yy.

Tahran-Melik Ktp., n.4919, Hoş nestalik, h.906, 42 varak.

Tebriz-Terbiyet Ktp., n.81, Nevâî'nin *Garâibu's-Sıgar* adlı eserinin gazellerinin ilk bölümünü ihtiva eder, h.913.

Tahran-Asgar Mehdevî Ktp., n.48, Nevâî'nin Türkçe şiirlerinden seçmelerdir. Müstensih: Kemaleddin Hüseyin, nestalik, 927 Rebûu's-sâni'nin ortaları.

Tahran-Melik Ktp., n.4759, Müstensih: Pir Ahmed bin İskender, nestalik, h.931, 406 varak.

Tebriz-Millî Ktp., n.2652, Müstensih: Alümiddîn bin Şeyh Ahmed Ahsiyekti, nestalik, h.959, 211 varak.

Meşhed-Razavî Ktp., n.10508, Müstensih: Melik Muhammed Kâtib, nestalik, h.985, 71 varak.

Tahran-Saltanatî Ktp., n.2191, altı mesnevi, Müstensih: Abdülvahab Hicazî, nestalik, h.987, 809 sayfa.

Tahran-Ferman Fermaiyan Ktp., Hâfız (Doktor), numarasız, Müstensih: Gazvinî, nestalik, 16 Şaban 997 Perşembe.

Tahran-İtimad Mukaddem Ktp., Said, numarasız, Müstensih: Arif Gazvinî, nestalik, h.997.

Tahran-Aşgar Mehdevî Ktp., n.299, nestalik, 10. veya 11.yy.

Tahran-Melik Ktp., n.4800, nestalik, h.11.yy, 328 varak.

Tahran-Millî Ktp., n.2372, Mensur Türkçe mukaddime, gazeller, müstezad ve kıtalar, terki-bend, rubailer, nestalik, muhtemelen h.11.yy, 209 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.4116, nestalik, h.11.yy, 238 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.8368/2, nestalik tahriri, h.11.yy, 153 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.8369, nestalik, h.11.yy.

Tahran-Meclis Ktp., n.15229, nestalik, h.11.yy.

Tahran-Danişgah Ktp., n.9004/10, gazeller, nestalik, h.11.yy.

Kum-Maraşî Ktp., n.10396, Müstensih: Şeyh Nedrülhacı, güzel nestalik, h.11.yy.

Tahran-İlahiyat Ktp., n.190, nestalik, 10 Cemâziye'l-sânî 1044, 195 varak.

Kum-Masumiye Ktp., n.6055-39/3, Müstensih: Abbas Kacar, nestalik Türk, 15 Ramazan 1056, 90 varak.

Tebriz-Hadım Hüseyinî Ktp., n.68, Müstensih: Aynî bin Alihan İnanlı(Hemedan Beldesi tebasından Murad Beg Deresi sakini), talik, 25 Zilkâde 1079, 220 varak.

Tebriz-Hüseyin Nahcevanî Ktp., n.27, Müstensih: Nur Ali Senkar, 4 Muharrem 1094.

Kum-Maraşî Ktp., n.12144/6, Şiirlerden seçmeler, hoş kırık nestalik, h.12.yy'ın sonları, 4 varak (33-36).

Tahran-Meclis Ktp., n.99-Firuz, nestalik, 12.yy.

Tahran-Meclis Ktp., n.13481, Gazeller, “b” harfinin ortalarından “y” harfinin sonuna kadar, nestalik, 12.yy, 250 varak.

Tahran-Millî Müze Ktp., n.8571, Müstensih: Sultan Muhammed Handan, nestalik, h.1115, 161 sayfa.

Tahran-Melik Ktp., n.4804, Müstensih: Hacı Muhammed Kâtib, nestalik, Ramazan 1117, 262 varak.

Tahran-Melik Ktp., n.5604/2, nestalik, h.1117.

Kum-Gulpâyegânî Ktp., n.6/25-935/1, nestalik, h.1133, 132 varak.

Meşhed-Razavî Ktp., n.15819, nestalik kitabetî, h.13.yy, 84 varak.

Tahran-Millî Ktp., n.1355, Müstensih: Molla Abdullah bin Mollaulah Berdi Harezmi, nestalik, h.1229, 289 varak.

Kum-Merkez İhyâyî Ktp., n.1462, Müstensih: Necefkulî bin Muhammed Tâkî, nestalik, 5 Şevval 1274 Cuma, 145 varak.

Kum-Mescid-i Azam Ktp., n.2110/2, Müstensih: Muhammed Mehdi Nainî, nestalik, 13 Safer 1278, 93 varak.

Meşhed-Razavî Ktp., n.9311/16, şiirler, Müstensih: Muhammed Rıza Afşar, nestalik ve kırık hoş nestalik, 1280.

Tahran-Meclis Ktp., n.4798/3, kırık (nestalik), h.1287, 7 varak.

Tahran-Danışgah Ktp., n.8370, Hece tertibine göre gazeller, müstezad, muhammes, kıta ve müseddes, nestalik, h.1313, 13 varak.

Tahran-Melik Ktp., n.4762, Müstensih: Muziddîn Muhammed Hüseyinî, hoş nestalik, tarihsiz, 83 varak.

Tahran-Melik Ktp., n.5071, Hece tertibine göre gazeller, müstezad, muhammes, rubai ve muammalar, nestalik, tarihsiz, 505 varak.

Meşhed-Edebiyat Ktp., n.40/5-Fereh, Arapça mesnevi ve bahil(?), nestalik, tarihsiz, 2 sayfa.

Meşhed-Razavî Ktp., n.4785, hoş nestalik, tarihsiz, 20 varak.

Kum-Masumiye Ktp., n.365, nestalik, tarihsiz, 85 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.353, Gazeller ve rubailer, nestalik, tarihsiz, 188 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.1035, Gazeller hece harflerine göre tertib edilmiştir, Câmî'nin gazeline müseddes, Câmî mersiyesine terki-bend, kıtalar ve muammalar, tarihsiz, 176 varak.

Tahran-Dairetu'l-Maarif Ktp., nestalik puhte, tarihsiz, 115 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.235-Firuz, Müstensih: Sultan AliMeşhedî, nestalik, tarihsiz, 100 sayfa.

Tahran-Meclis Ktp., n.13686, Divanın dibacesi, gazeller, rubailer, muhammesler, kasideler ve muammalar, Müstensih: Sultan Ali, nestalik, tarihsiz, 234 varak.

Tebriz-Millî Ktp., n.2565, Gazeller, nesih, tarihsiz, 389 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.8371, tarihsiz.

Tahran-Danişgah Ktp., n.6187/1-f, tarihsiz.

Tahran-Saltanatî Ktp., n.1799, Emir Ali Şir Nevâî, nestaliktahrirî, tarihsiz, 274 sayfa.

Tahran-Millî Ktp., n.17203, tarihsiz.

Tahran-Millî Ktp., n.25091, tarihsiz.

Tahran-Millî Ktp., n.25702, tarihsiz.

Tahran-Millî Ktp., n.25744, tarihsiz.

Tahran-Millî Ktp., n.25507, tarihsiz.

Tahran-Millî Ktp., n.27235, tarihsiz.

Tahran-Millî Ktp., n.27444, tarihsiz.

61. Divan-ı Garibî Türkçe (s.303)

Tahran-Meclis Ktp., n.7012, Resûl-i Ekrem Hz.Muhammed^{sav}ve mason imamlar övgüsünde kasideler ve *يوحنا* risalesinin Türkçe tercümesi vardır. Ayrıca içinde Garibî'nin *Tezkire-i Şuarâ-yı Rum*⁵ isimli eseri de

⁵ "Tezkire Anadolu'dan 50 şairi tanıtır. Şah Tahmasb Safevî zamanında yazılmış bir tezkiredir. Sehî ve Latifî tezkirelerinden evvel yazılmış ilk tezkire ünvanını taşır. Burada geçen 13 şairin adı Sehî ve Latifî'de yoktur." Daha geniş bilgi için bkz. *Divan-ı Eşar-ı Türki, Garibî Tebrizî, Tezkire-i Mecalis-i Şuarâ-yı Rum*, Haz. Dr. Hüseyin Muhammed Sıddık, Neşriyat-ı Ahter, Tebriz 1389.

vardır, şiirler arasında birkaç Farsça beyit göze çarpmaktadır. Müstensih: Muhtar bin Mirza Zeki Meragî, nestalik, (İstinsah tarihi: 998 Rebîu'l-evvel Çarşamba), 185 varak.

Tahran-Melik Ktp., n.5628, Garibî mahlasıyla hece tertibine göre gazeller ve terkiib-bend, nesih, (İstinsah tarihi Şaban 1231), 69 varak.

62. Divan-ı Fedâyî, Fedâyî Tebrizî, Türkçe (s.308)

Tebriz-Millî Ktp., n.3053, nestalik, tarihsiz, 126 varak.

63. Divan-ı Fuzûlî Bağdadî, Mehmed Bin Süleyman Fuzûlî Bağdadî (h.913?-976?), Türkçe (s.314)

Tahran-Sipehsalar Ktp., n.308, nestalik, h.10.yy, 85 sayfa.

Meşhed-Gevherşah Ktp., n.444, nestalik, h.10.yy, 100 varak.

Tahran-Miftah Ktp., n.1442, nestalik, h.10.yy.

Meşhed-Razavî Ktp., n.9659, gazeller, terkiibler ve rubailer, Müstensih: Ruhî bin Hayrî Bağdâdî, nestalik, h.991, 180 varak.

Meşhed-Razavî Ktp., n.15105, hoş nestalik, h.993, 112 varak.

Tahran-Dr.Mehdi Beyanî Ktp., n.56/9, Divandan seçmeler, Müstensih: Mecididin Ali Kavşî Şoşterî, nestalik tahrirî, h.995.

Kum-Gulpâyegânî Ktp., n.39/205-7825/1, "fe, kaf, kef, mim, nun, ye" harfli gazellerden bir bölüm, nestalik, h.11.yy, 14 varak.

Tahran-Sipehsalar Ktp., n.306, İyi nestalik, h.11.yy, 113 sayfa.

Kum-Gulpâyegânî Ktp., n.59/78-8858, nestalik, h.11.yy, 84 varak.

Tahran-Millî Ktp., n.2294, Fuzûlî'nin hal şerhini ve divanı yazma sebebini anlatan Türkçe nesir, kafiye harfine göre tertib edilmiş gazel, kıta ve rubailerden ibarettir. Müstensih: Abdullah bin Gaybullah, nestalik, muhtemelen h.11.yy, 113 varak.

Tahran-Millî Ktp., n.762/6, Kafiye harfleri tertibine göre yazılmış gazel ve rubailer, nesih ve nestalik, muhtemelen h.11.yy, 15 sayfa.

Tahran-Millî Ktp., n.2703, Öğüt veren mesnevilerden bir kısmı, nestalik muhtemelen h.11.yy, 37 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.291/46-firuz, gazeller, nestalik, h.11.yy, 14 sayfa (1234-1248).

Tahran-Edebiyat Ktp., n.228-c, nesih, h.11.yy, 171 varak.

Tahran-Asgar Mehdevî Ktp., n.483, nestalik, h.11.yy.

Tahran-Asgar Mehdevî Ktp., n.284/1, nestalik, h.11.yy.

Tahran-Dânişserây-ı Ali-Mirza Abdülazim Han Gurgânî Ktp., n.197, nestalik, h.11.yy.

Tebriz-Millî Ktp., n.2859, nestalik, h.1007, 66 varak.

Kum-Gulpâyegânî Ktp., n.57/186-8516, Türkçe mensur iki mektup ve Türkçe divandan ibarettir. Türkçe mukaddime nüshanın sonunda yazılmıştır, nestalik, 3 Ramazan 1010 (105. Varak), 113 varak.

Kum-Gulpâyegânî Ktp., n.8/110-1400, Mensur mukaddime, gazeller ve sonda rubailer, nestalik, Zilkâde 1026 Perşembe, 89 varak.

Tahran-Millî Ktp., n.2135, Mensur Türkçe dibace, Türkçe gazeller, muhammes, musammat ve kıtalar, rubai ve mesneviler. Sondan eksiktir. nestalik, Receb 1041, 185 varak.

Tahran-Sipehsalar Ktp., n.305, Müstensih: Receb bin Muhib Ali Şamlu, nestalik, h.1069, 142 sayfa.

Tahran-Millî Ktp., n.16878, Pehlevî kütüphanesinden intikal, Mecmua-i Nevazî, h.1081, 108 varak.

Meraga-MeragaUmumi Ktp., n.27, tam nüshadır, Müstensih: Ali bin Süleyman Behbehânî, nestalik, 2 Safer 1091 Pazartesi, 146 varak.

Meşhed-Gevherşad Ktp., n.928, nestalik, h.12.yy.

Yezd-SerYezdî Ktp., n.273, nestalik, h.12.yy, 108 varak.

Tahran-Millî Ktp., n.18974, Pehlevî Kütüphanesinden intikal, Mecmua-i Nevâzî, Müstensih: Muhammed Mehdi Afşar, h.1131, 85 varak.

Damgan-Kamerbeni Haşim Ktp., n.76, nestalik, h.13.yy, 84 varak.

Kum-Mescid-i Azam Ktp., n.2110/1, Gazel ve rubaileri ihtiva eder. Sondan eksiktir, nestalik, h.13.yy, 98 varak.

Tahran-Dâiretu'l-Maarif Ktp., n.427/2, nestalik tahrirî, h.13.yy.

Tahran-Miftah Ktp., n.1212, nestalik, h.13.yy.

Şiraz-Bünyad-ı Farşşinasî Ktp., n.70, nestalik, h.13.yy, 90 varak.

Kâşân-Medrese-i Sultanî Ktp., n.207, tam nüshadır, nestalik, h.1205, 101 varak.

Meşhed-Medrese-i Ayetullâh Hoyî Ktp., n.148, nestalik, 20 Ramazan 1228 Çarşamba, 123 varak.

Kum-Merkez-i İhyâyî Ktp., n.1531, nestalik, 20 Ramazan 1228 Çarşamba, 248 sayfa.

Tebriz-Millî Ktp., n.2627, nestalik, h.1234, 81 varak.

Tahran-Millî Ktp., n.1494, Müstensih: Mahmud, nestalik, h.1251, 155 varak.

Tahran-Millî Ktp., n.2629, Müstensih: Muhammed Ali bin İskender Şirvanî, nestalik, 1253.

Tahran-Melik Ktp., n.4583/1, seçmeler, nestalik, 26 Cemaziyelevvel 1259.

Tahran-Danışgah Ktp., n.5160/2, şiir, Rıza Kulı ve Veli Kulı, nestalik, h.1260, 2 varak.

Tahran-Melik Ktp., n.5032/2, Kafiye tertibine göre gazeller, muhammes, rubai ve kıtalar yazılmıştır. Müstensih: Muhammed Hüseyin bin İsmail Devletâbâdî, nestalik, Rebîu'l-evvel'in başı 1261, 80 varak. (118p-198r).

Tahran-Millî Ktp., n.15681, Müstensih: Belde Ahmet Şamî, kırık nestalik, h.1264, 279 varak.

Meşhed-Razavî Ktp., n.12547, Müstensih: Haydar Kulı taifesinden Muhammed Gac Molla bin Said Muhammed, nestalik, h.1279, 90 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.4798/2, kırık, h.1287, 15 varak.

Tebriz-Millî Ktp., n.2653, Kaside ve gazellerden seçmeler, Hakanî'nin Buladiye kasidesi, Fuzûlî'nin ona cevabı ve diğer şiirleri. Aruzda muhtasar mecmua, "Hezar Destan" bir ciltte. Nesih, h.1299, 37 varak.

Tahran-Sipehsalar Ktp., n.307, nestalikiyi, tarihsiz, 151 sayfa.

Meşhed-Edebiyat Ktp., n.19 ferh, Müstensih: Abdürreşid Deylemî, nestalik, tarihsiz, 93 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.13463/9, nestalik, tarihsiz.

Tahran-Danişgah Ktp., n.4307/1, Elifba tertibine göre gazeller, birkaç kıta, Müstensih: Mahdum Hüseyinî, nestalik, tarihsiz, 66 varak. (1r-67p).

Tahran-Danişgah Ktp., 5091, Elifba tertibine göre gazeller, terci-bend, müseddes, terki-bend ve muhammesler. Eksik nüshadır, Türkçe manzum-mensur karışık bir bend vardır, nestalik, h.10. veya 11.yy, 105 varak.

Tahran-Danişgah Ktp., n.6568-fotoğraf, tarihsiz, 142 varak.

Tahran-Danişgah Ktp., n.6569-fotoğraf, tarihsiz, 151 varak.

Tahran-Danişgah Ktp., n.6570-fotoğraf, tarihsiz, 85 varak.

Tahran-Miftah Ktp., n.888, Müstensih: Hacı Muhammed Rıza bin Muhammed Hüseyin, nestalik, 11 Recep Çarşamba.

Tahran-Millî Ktp., n.25723, tarihsiz.

Tahran-Millî Ktp., n.18670, *Leyla ile Mecnun*, Pehlevî Kütüphanesi'nden intikal-Mecmua-i Nevâzî, tarihsiz, 100 varak.

Tahran-Millî Ktp., n.20632, tarihsiz.

64. Divan-ı Figânî, Türkçe (s.316)

Tahran-Danişgah Ktp., n.6225/41-f, Sultan Mustafa övgüsünde kaside, tarihsiz.

65. Divan-ı Fulânî, Türkçe-Farsça (s.318)

Kum-Gulpâyegânî Ktp., n.7/52-1152, Gazeller, kaside ve kıtalar. Şair Fulânî mahlasıyla Türkçe, Farsça şiirler söylemiştir. İmam Rıza medhinde şiirler de vardır. Kaynaklarda ve fihristlerde şairin adına ve divanına dair kayıt yoktur, nestalik, tarihsiz, 33 varak.

66. Divan-ı Fehim Türk (h.11.yy), Türkçe (s.319)

Tahran-Danişgah Ktp., n.3273, Osman bin Muhammed, nestalik, h.11.veya 12.yy'da, 100 varak.

67. Divan-ı Kâsım, Farsça (s.323)

Kum-Merkez İhyâyî Ktp., n.3147, kasideler, gazeller, kıtalar, terci-bendler. Baştan ve sondan sayfalar düşmüş olduğu için şairin adı belli değildir. Şiirlerin arasında Türkçe şiirler de vardır. Nesih, Safer ayının başı 1221 (gazellerin sonunda), 118 varak.

68. Divan-ı Kâsım Envâr, Divan-ı Kâsımî, Kasım Envâr Ali bin Nasır, (h.757?-837) Farsça, Türkçe (s.323)

Tahran-Meclis Ktp., n.18461, Eski nüsha, müellif hattından bir kısımdır, h.9.yy.

Tahran-Meclis Ktp., n.9118/4, Şiirlerinden bir kısmı, nestalik, h.9.yy, 2 varak (156a-157b).

Tahran-Meclis Ktp., n.2612/3, Türkçe ve Gileki lehçesiyle söylenmiş şiirler, Müstensih: Sadr Kalender, nesih talik, h.854, 3 varak (401-404).

Kâşân-Medrese-i Sultanî Ktp., n.374/2, baştan sayfalar düşmüştür, nestalik, h.9.yy, 34 varak.

Kum-Gulpâyegânî Ktp., n.20/142-4022, nestalik, h.9.yy, 77 varak.

Tahran-Melik Ktp., n.4845, nestalik, h.9.yy, 235 varak.

Meşhed-Razavî Ktp., n.4448, nestalik, h.9.yy, 36 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.1066/1, hoş nestalik, h.9.yy.

Tahran-Meclis Ktp., n.9118/5, 8 gazelden oluşan terci-bend vardır ve şekil itibarıyla Attar'ın terci-bendlerine benzemektedir, diğer mesnevi şairlerinin terci-bendlerine benzemektedir. Her 13-16 beyitten sonra şu beyit tekrarlanmaktadır:

تویی اصل همه پنهان و پیدا / به افعال و صفات و ذات و اسما

nestalik, h.9.yy, 4 varak (158a-161b).

Tahran-Meclis Ktp., n.9118/2, nestalik, h.9.yy, 143 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.8963, nestalik, h.9.yy.

Tahran-Meclis Ktp., n.9118/7, nestalik, h.9.yy, 4 varak (169a-173b).

Tahran-Meclis Ktp., n.9118/3, mirasi, nestalik, h.9.yy, 100 varak (55a-155b).

Tahran-Meclis Ktp., n.9118/6, nestalik, h.9.yy, 6 varak.

Tahran-Danişgah Ktp., n.8623, nestalik, h.9.yy, 280 varak.

Tahran-Sipehsalar Ktp., n.266, Divandan seçmelerdir, gazeller, kıtalar, rubailer ve “makâmâtü'l-ârifin”, “enîsü'l-ârifin” isimli iki mesnevi vardır. Müstensih: Ali Damganî, hoş nestalik, h.821.

Tebriz-Millî Ktp., n.3667, Müstensih: Süleyman bin Ali Ceylanî, nestalik, h.851, 206 varak.

Kum-Maraşî Ktp., n.12605/2, Gazellerden bir bölüm (nun'dan ya'ya kadar), rubailer, *Enîsu'l-Arifin* mesnevisi veya *Tezkiretu'l-Evliya, Risale-i İlm ya Emanet, Şerh-i Rubai-i Hurâe Şeyh Ebu Said, Risale-i Sual u Cevab*, birkaç muhtasar mektup, nestalik, h.852, 87 varak (6-92).

Tahran-Meclis Ktp., n.2612/1, Elifba tertibine göre gazeller, 1600 beyit, Müstensih: Sadr Kalender, nesih talik, h.854, 397 varak (1-397).

Tahran-Meclis Ktp., n.2612/2, Mirasî, 28 beyit, Müstensih: Sadr Kalender, nesih talik, h.854, 1 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.2612/4, Terci-bend, Müstensih: Sadr Kalender, nesih talik, h.854, 7 varak (405-412).

Tahran-Meclis Ktp., n.2612/5, Kıta ve rubailer, Müstensih: Sadr Kalender, nesih talik, h.854, 8 varak (413-421).

Tahran-Danişgah Ktp., n.302/3-f, Müstensih: Gıyas Cevherî, nestalik, 17 Cemaziyelsânî 859.

Tahran-Danişgah Ktp., n.302/4-f, Mesnevi, Müstensih: Gıyas Cevherî, nestalik, 17 Cemaziyelsânî 859.

Tahran-Danişgah Ktp., n.302/5-f, Rubailer, Müstensih: Gıyas Cevheri, nestalik, 17 Cemaziyelsânî 859.

Tahran-Meclis Ktp., n.17/30-firuz, Terci-bend, Müstensih: Sultan Ali, nestalik, h.886, 6 sayfa (212-218).

Tahran-Meclis Ktp., n.17/40-firuz, Müstensih: Sultan Ali, nestalik, h.886, 3 sayfa (218-221).

Kum-Maraşî Ktp., n.11050, hoş nestalik, 17 Şaban 887 Cumartesi (miras-ı şehab-s9 ş14-2).

Tahran-Melik Ktp., n.4909, İçinde: 1. Gazeller ve kasidelerden mürekkep bir divan, 2. *Enîsu'l-Ârifin*, manzum-mensur dibâce ile nestalik, h.10.yy, 212 varak.

Tahran-Danişgah Ktp., n.3496, nestalik, h.9-10.yy, 257 varak.

Tahran-Danişgah Ktp., n.3987, sayfalar baştan kopuk olduğu için elif harfli gazeller eksiktir, sonda bir sayfa mensur dibace vardır, gazeller, rubailer, kıtalar, mesnevilerden oluşan Türkçe şiir külliyesi, nestalik, h.9-10.yy, 142 varak.

Kum-Gulpâyegânî Ktp., n.9/234-1684, Dal harfinden ya harfine kadar gazeller, nestalik, h.9-10.yy, 60 varak.

Tahran-Melik Ktp., n.5090, elifba tertibine göre gazeller, nestalik, h.10.yy, 197 varak.

Kum-Maraşî Ktp., n.12252, nesih ve nestalik, h.10.yy, 193 varak.

Kum-Maraşî Ktp., n.10843/1, nestalik, h.10.yy, 23 varak.

Kum-Merkez İhyâyî Ktp., n.517, Kafiye tertibine göre "Kasım" ve "Kasımî" mahlaslı gazeller, terci-bend, kıtalar, *Enîsu'l-Ârifin*, *Emânet*, *Tezkiye-i Nefs* (Son iki eser mensur yazılmıştır.) nesih, h.10.yy, 109 varak.

Yezd-Sadukî Yezdî Ktp., n.57, Gazeller, gazellerden önce bir terci-bend ve birkaç rubai, hoş nestalik, h.10.yy, 144 varak.

Tahran-Edebiyat Ktp., n.114-d, Başında şairin nesebi ve hırka-i silsilesi vardır, kırık nestalik, h.10.yy, 242 varak.

Tahran-Danişgah Ktp., n.7765/1, Gazel, terci-bend, rubai ve mesneviler, nestalik, h.10.yy.

Tahran-Danişgah Ktp., n.7765/5, nestalik, h.10.yy.

Tahran-Miftah Ktp., n.697, nestalik, 10.yy.

Tahran-Saltanatî Ktp., n.355, Kafiye tertibine göre gazeller, terci-bend, Türkçe ve Gilekçe birkaç gazel, kıtalar, mesneviler, rubailer vardır. Müstensih: Kasım, çok iyi nestalik, h.916, 1158 sayfa.

Tahran-Millî Ktp., n.16982, Pehlevî Kütüphanesinden intikal-Mecmua-i Nevazî, 936, 110 varak.

Kum-Gulpâyegânî Ktp., n.17/170-3390, nestalikh.11.yy, 153 varak.

Tahran-Danışgah Ktp., n.3817, Gazeller, nestalik, h.10-11.yy, 63 varak.

Tahran-Danışgah Ktp., n.7764, nestalik, h.10-11.yy, 222 varak.

Tahran-Melik Ktp., n.5141, Tertipsiz gazeller, rubailer, bir sayfada metinde ve hamışde Alem risalesinin başı, nestalik, h.11.yy, 91 varak.

Tahran-Melik Ktp., n.5552, nestalik, h.11.yy, 272 varak.

Meşhed-Razavî Ktp., n.16183, nestalik orta, h.11.yy, 187 varak.

Tahran-Danışgah Ktp., n.1390, Gazel, kıta ve mesnevi, nestalik, h.11.yy, 69 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.8976/2, nestalik, h.11.yy.

Tahran-Danışgah Ktp., n.6101, Hece tertibine göre hazeller ve birkaç rubai, nestalik, h.11.yy, 159 varak.

Tahran-Sipehsalar Ktp., n.202/2, Gazeller, kıtalar ve rubailer vardır, nestalik, h.1005.

Tahran-Melik Ktp., n.4994, nestalik, h.1008, 249 varak.

Tebriz-Terbiyet Ktp., n.99, Gazeller, rubailer, ve kıtalar vardır. Takriben 5300 beyittir, h.1012.

Tahran-Meclis Ktp., n.7813, Gazeller ve rubailer, nestalik, Cemazi-yelsânîh.1037, 207 varak.

Tahran-Miftah Ktp., 8199, Müstensih: Muhammed Cafer bin Derviş Ali bin Kasım bin Derviş Ali Hâce Hazerî, nestalik, 27 Safer 1039 Perşembe.

Meşhed-Razavî Ktp., n.16264, nestalik orta, h.12.yy, 152 varak.

Meşhed-Razavî Ktp., n.15458, nestalik, h.12.yy, 71 varak.

Tahran-Melik Ktp., n.4937/4, Gazellerden seçmeler, nestalik, 12.yy.

Tahran-Danışgah Ktp., n.5081, "Kasım" ve "Kasimî" mahlasıyla şiirler, baştan elif harfli gazeller ve rubailer de sondan düşmüştür, nestalik, h.12.yy, 164 varak.

Tahran-Melik Ktp., n.5240/1, Gafil ve Kasım mahlaslı şairlerin aynı vezin ve kafiyeyle yazılmış gazellerinin toplanmasıyla oluşmuş bir di-

vandır. Her iki şairden de sırayla gazeller yazılmıştır. Gazeller hece tertibine göredir, nestalik, 1105 Ramazan Perşembe.

Tahran-Meclis Ktp., n.8841/38, Terci-bend, Müstensih: Mir Cemaladdin Muhammed Hasanî, nestalik, h.1115, 2 sayfa (490-491).

Tahran-Millî Ktp., n.1030, Başta Şah Kasım'ın gazelleri gelir, 178.sayfaya kadar devam eder. Bu sayfa kopmuştur. Buradan itibaren sona kadar şairin müfred, rubai ve müstezadları gelir. nestalik, 26 Ramazan 1123, 96 varak.

Tahran-Melik Ktp., n.5302, Hece tertibine göre gazeller, bir terci-bend, Müstensih: Muhammed Kasım, nestalik, Safer 1256, 150 varak.

Meşhed-İlahiyat Ktp., n.22704/7, Seçmeler, nestalik, h.1266, 12 varak (264-275).

Tahran-Danışgah Ktp., n.2890/3, Terci-bend, Müstensih: Seyfullah Mirza oğlu Cihangir Mirza Kacar, nestalik, h.1274, 9 varak (91-100)

Meşhed-Edebiyat Ktp., n.78-Fereh, Müstensih: Muhammed Ali Ateşî Şirazî, nestalik, 22 Safer 1285 Perşembe, 265 varak.

Meşhed-Razavî Ktp., n.161/44, Müstensih: Muhammed Ali bin Muhammed İbrahim Ateşî Şirazî, hoş nestalik, 9 Cemaziyelevvel 1285, 209 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.16437, h.1285.

Tahran-Meclis Ktp., n.90-firuz, Gazel ve rubailer, Müstensih: Aga Can Şirazî, kırık nestalik, h.1286, 413 sayfa.

Tahran-Edebiyat Ktp., n.141 Hikmet, Cilt yeşil mukavva kaplı, kırık nestalik, Zilkâde 1288.

Yezd-Kaziminî Ktp., n.83, Nesih, h.14.yy, 250 varak.

Tahran-Miftah Ktp., n.637, nestalik, h.14.yy.

Kum-Mescid-i Azam Ktp., n.1939, Gazel ve rubailer, nestalik, tarihsiz, 207 varak.

Kum-Mescid-i Azam Ktp., n.3543, nestalik, tarihsiz, 164 varak.

Kum-Mescid-Azam Ktp., n.4089/3, Övülmüş güzel huylar ve ahlak hakkında mesneviler, gazeller ve bir *Sâkînâme* mevcuttur. Muhtemelen

şiiirler müellifin kendisinden, Nâsıru'l-Buharî, Nâsıru'l-Zahirî ve Uhdî Kirmanî'den bahsetmektedir, nestalik, tarihsiz, 34 varak.

Meşhed-Razavî Ktp., n.4731, Gazeller, kıtalar, mülemmalar ve bir terci-bend, nüshanın başı, ortası ve sonunda kopukluklar vardır, nestalik, tarihsiz, 186 varak.

Tahran-Meclis Ktp., 7828/1, nestalik, tarihsiz, 157 varak.

Tebriz-Millî Ktp., n.2815, nestalik, tarihsiz, 176 varak.

Tahran-Danışgah Ktp., n.1291/1-f, tarihsiz.

Tahran-Danışgah Ktp., n.2016/15-f, tarihsiz.

Tahran-Danışgah Ktp., 6000/1, nestalik, tarihsiz, 9 sayfa.

Tahran-Meclis Ktp., 2663/1, nestalik, tarihsiz.

Tahran-Esedullah Hakpur Ktp., n.32, tarihsiz.

Tahran-Millî Ktp., n.25164, tarihsiz.

Tahran-Millî Ktp., n.16872, Pehlevî Kütüphanesinden intikal (Mecmua-i Nevâzî), Müstensih: Ali bin Nasır, tarihsiz, 76 varak.

Tahran-Millî Ktp., n.18701, Pehlevî Kütüphanesinden intikal (Mecmua-i Nevâzî), tarihsiz, 175 varak.

Tahran-Millî Ktp., n.27077, tarihsiz.

Kum-Maraşî Ktp., Numarasız-elif, nestalik, tarihsiz.

69. Divan-ı Kudsî, Kudsî Abbaskulu bin Mirza Muhammed Sâni (h.13.yy), Arapça, Türkçe, Farsça (s.328)

Tebriz-Millî Ktp., n.2814, Türkçe, Arapça, Farsça kaside ve gazeller, İrevan tavsifinde bir mesnevi, müellif hattı, nestalik, tarihsiz, 77 varak.

70. Divan-ı Kavsî Tebrizî, (h.11.yy), Türkçe (s.333)

Tahran-Melik Ktp., n.4621, Müstensih: Asker, nestalik, h.1083, 156 varak.

Tahran-Millî Ktp., n.833, nestalik, muhtemelen h.12.yy, 134 varak.

Tahran-Miftah Ktp., n.1150, nestalik, h.12.yy.

Tahran-Melik Ktp., n.5604/1, nestalik, h.1117.

Tahran-Meclis Ktp., n.7082, Müstensih: Nizameddin Muhammed bin Hacı Muhammed Salih Dehharkanî, nestalik, 10 Cemâzi-yelsânîh.1141, 177 varak.

Kum-Gulpâyegânî Ktp., n.15/88-2848/1, Kafiyelerin son hecesine göre tertib edilmiş gazeller şair Ağa Hüseyin Hansarî'nin (1098) öğrencisidir. İsfahanda yaşamıştır, Farsça ve Türkçe şiirler söylemiştir. Nesih, tarihsiz, 16 varak.

71. Divan-ı Kışverî Dilmekânî, Kışverî Dilmekânî Nimetullah (9.yy Hicrî), Farsça, Türkçe (s.337)

Tahran-Meclis Ktp., n.9162, Müellif hattı, nestalik, h.9.yy.

72. Divan-ı Gülşenî Berde'î, Gülşenî Berde'î İbrahim bin Muhammed (h.830-940), Türkçe (s.347)

Tahran-Danişgah Ktp., n.6225/13-f, tarihsiz.

73. Divan-ı Gevherî Erdebilî, Farsça, Türkçe (s.348)

Kum-Gulpâyegânî Ktp., n.14/96-2646, Şairin Türkçe ve Farsça şiirlerinin külliyatıdır. Gevherî mahlasıyla yazan şair h.13.yy'ın ikinci yarısı ile h.14.yy'ın ilk yarısında yaşamıştır. Divan, gazeller ve kasidelerden müstemildir. Şiirler İmamlar, Kacar şahları ve Cihangir Mirza medhinde yazılmıştır. Müellif nüshasıdır, nestalik, h.1297-1281, 145 varak.

74. Divan-ı Lütfî, Lütfî Hirevî, Türkçe (s.350)

Tahran-Sipehsalar Ktp., n.174, nestalikiyi, h.1275, 61 sayfa.

Tahran-Danişgah Ktp., n.3270-f, nestalik, 13 Zilkâde 1275 Çarşamba.

75. Divan-ı Lal İrevanî, Ali bin Aka Mirza (h.1252-1325), Türkçe (s.350)

Tahran-Meclis Ktp., n.13498/3, Türkçe mersiyeler, müellif hattı, kırık nestalik, h.13.yy.

76. Divan-ı Mecnûn Merâgî, Rıza Kulı Mirza bin Melik Kasım (h.14.yy), Türkçe, Farsça (s.361)

Tahran-Melik Ktp., n.5457/1, Kötü nestalik, h.14.yy.

Kum-Mescid-i Azam Ktp., n.1941/3, Şiirlerden mecmua, nestalik, Zilkâde 1321, 30 varak.

77. Divan-ı Mahkar, Muhammed Tâkî (h.14.yy), Türkçe (s.365)

Kum-Merkez-i İhyâyî Ktp., n.1553, Müellif hattı, nestalik, tarihsiz, 361 sayfa.

Hoy-Namazî Ktp., n.797, tarihsiz, (*Mirasu'l-İslamî-9.defter-76*)

78. Divan-ı Mirasî, Mirza Abdullah, Türkçe (s.373)

Hoy-Namazî Ktp., n.795/1, Müellif hattı, nesih, h.14.yy, 39 varak (1p-39), (*Mirasu'l-İslamî-9. defter-74*)

Kum-Merkez-i İhyâyî Ktp., n.1266/1, Müellif hattı, nestalik, tarihsiz, 116 sayfa.

79. Divan-ı Meragî, Meragî Ali Nâkî, Farsça, Türkçe (s.374)

Tahran-Meclis Ktp., n.8830/2, nestalik, h.13.yy, 13 varak (29^b-42^a).

80. Divan-ı Mesihî, Türkçe (s.378)

İsfahan-Sarımû'd-devle Ktp., (Kitaphane-i Ferheng-i İsfahan), n.1057, Bu divanın nâzımı muhtemelen Piriştineli Mesihî (918 Hicrî) veya Mesihî Şarkî olmalıdır. Gazellerinde mahlasını sadece Mesihî olarak zikretmiştir. Şair 5.sayfada Ebu Muzaffer Sultan Bahadır Han, 7. sayfada Şehzade Sultan Mahmut Hudabende ve 21.sayfada Ali Şir Nevâî gibi büyüklerin isimlerini anmıştır, nestalik, h.12.yy, 220 sayfa.

81. Divan-ı Meşreb, Türkçe (s.383)

Meşhed-Razavî Ktp., n.11964, Şiirlerinde *Meşreb* veya *Şah Meşreb Divane* mahlasını kullanmıştır, ancak Türkçe ve Farsça kaynaklarda

onunla ilgili bir bilgiye ulaşılamamıştır. Bu nüsha 4 defterden oluşur. Mevlânâ'nın mesnevisinde olduğu gibi öğütler hikaye şeklinde söylenmiştir. Hikayeler arasında gazeller vardır. Kırık nestalik karışık, h.1282, 336 varak.

Meşhed-Razavî Ktp., n.8794, 4. defterdir ve 13 kimyayı içerir, Padişah Hacı İbn-i Rahmetullâh, nestalik, 10 Rebîu's-sânî1312, 364 varak.

82. Divan-ı Mollaî, Yusuf, Türkçe (s.389)

Tahran-Danişgah Ktp., 4337/1, Muhammed Taki, nestalik, h.1322, 24 varak (4r-28r)

83. Divan-ı Manzarî, Farsça, Türkçe (s.393)

Meşhed-Razavî Ktp., n.17368, Manzarî mahlasıyla yazan şair, Kacar Şahı Nasireddin Şah devresi şairlerindedir. Kaynaklarda onun hal şerhine dair bilgiye rastlanmamıştır. Gazellerde imamların yaşadığı zorluklar, aşure günü olayları onların dilinden anlatılmıştır. Az sayıda Türkçe gazel vardır. Kasideler Nasireddin Şah medhindedir, kötü nestalik, h.14.yy, 188 varak.

84. Divan-ı Mevcî, Şeyhülislam Mevcî (h.12.yy.) Türkçe (s.399)

Tahran-Melik Ktp., n.5604/5, nestalik, h.1117.

85. Divan-ı Mevlâ Haydar, Türkçe (s.400)

Tahran-Meclis Ktp., n.13524/3, Haydar mahlasıyla birkaç gazel ve bir mesnevi vardır, nestalik, tarihsiz, 4 varak (8p-22p).

86. Divan-ı Mîr Abdülfettah, Abdülfettah bin Ali Hüseyini Meragî (-h.1250), Türkçe, Farsça (s.405)

Tahran-Millî Ktp., n.844, Müstensih: Mir Bahaeddin, kötü nestalik, 1313 Zilkâde, 127 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.17364, tarihsiz.

87. Divan-ı Nâbî Rohâvî, Nâbî Rohâvî Yusuf bin Abdullah (-h.1124), Türkçe (s.406)⁶

Tahran-Meclis Ktp., n.18525, Nadir nüsha, tarihsiz.

88. Divan-ı Nebatî Karacadağî, Nebatî Karacadağî Ebu'l-Kasım (h.1191-1262), Farsça, Türkçe (s.413)

Tahran-Danişgah Ktp., n.4335/1, Müstensih: Muhammed Rıza'yı Fe-raşbendî, kırık nestalik, 22 Zilkâde 1201, 10 varak.

Tahran-Danişgah Ktp., n.2500, nestalik, h.13.yy, 52 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.1078, nestalik iyi, h.13.yy sonları ve h.14.yy'ın başları, 216 varak.

Tebriz-Millî Ktp., n.2891, nestalik, tarihsiz, 148 varak.

89. Divan-ı Necatî (Nuh), Türkçe (s.414)

Tebriz-Millî Ktp., n.2707, nestalik, tarihsiz, 144 varak.

90. Divan-ı Necatî Rumî, Necatî Rumî İsa Beg (-h. 914), Türkçe (s.414)

Kum-Feyziye Ktp., n.1991, Anadolu şairlerindedir ve adı İsadır. h.914'te vefat etmiştir. Müstensih: Mirza Beg bin Şeyh İbrahim Nah-cevânî, nestalik, h.987, 58 varak.

91. Divan-ı Nedim Meşhedî-Külliyat-ı Nedim Meşhedî Zeki, (-h.1163), Farsça, Türkçe (s.415)

Tahran-Meclis Ktp., n.1080, Farsça ve Türkçe muhammes kaside ve gazeller, Farsça ve Türkçe küçük mesnevilerin ardından "Der Neced"

⁶ Bu nüshanın dışında Kum-Maraşî Kütüphanesinde 2558 numarada kayıtlı bir *Nâbî Divanı* daha vardır, bu nüshanın özellikleri şöyledir: Yusuf bin Abdullah, Rohavî Kostantinî Rumî, mütehallis be "Nâbî" (vefat tarihi: h.1124/m.1712), Osmanlı Türkçesi. *Nâbî Divanı*'ndan bir bölüm olan bu nüsha *Mecmuâtü'l-Letâyif* ve *Sanduka-tu'l-Maârif* adlı eserin içindedir.

(85-127 varaklar) ve "Tesbih-i Kerbela" (127-200 varaklar) başlıklı iki mesnevi yer alır. Bütün divan yaklaşık 9330 beyittir, nestalik, h.12.yy'ın sonu, 208 varak.

92. Divan-ı Nesimî, Ebulfazl İbrahim Haşim, Türkçe (s.416)

Tahran-Danişgah Ktp., n.3230, nestalikTürk, tarihsiz, 110 varak.

93. Divan-ı Nesimî Şirazi, Nesimî Ammaddin (h.771-820), Türkçe, Farsça (s.416)

Tahran-Danişgah Ktp., n.780/6-f, nesih, h.852.

Tahran-Meclis Ktp., n.363-3, Müstensih: Sultan Muhammed, nestalik, 10 Muharrem 910.

Tahran-Meclis Ktp., n.363-2, Müstensih: Sultan Muhammed, nestalik, 10 Muharrem 910.

Tahran-Danişgah Ktp., n.4230/2-f, h.910.

Tahran-Danişgah Ktp., n.4230/3-f, h.910.

Tahran-Meclis Ktp., 8641, Müstensih: Emir İbrahim bin Mevlânâ Şeyh İbrahim bin Mevlânâ Alaaddin Servî, nestalik, Şaban ayının başı 942, 140 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.1/69 mayerî, şiirler, nestalik hafî, h.957.

Tahran-Danişgah Ktp., n.5386/2, Hece tertibine göre gazel ve mesneviler, rubai ve terci-bendler, hoş nestalik, h.10. veya 11.yy, 79 varak.

Kum-Ebulfazl Hâfızıyan Ktp., n.22, Elif harfinden ye harfine gazeller, Nesimî'nin şiirlerinden diğerleri, h.11.yy, 86 varak.

Kum-Maraşî Ktp., n.12680/14, 12 bendde terci-bend, her bend yaklaşık 28 beyit, nestalik küçük, h.11.yy'ın sonları, 2 varak (133-134).

Tahran-Meclis Ktp., n.8971/10, şiirler, nestalik, h.11.yy, 2 varak (57b-59b).

Tahran-Danişgah Ktp., n.4695/1, nestalik, h.1087.

Tahran-Danişgah Ktp., n.4695/4, Türkçe, nestalik, h.1087.

Kum-Gulpâyegânî Ktp., n.1/75-75, nestalik, h.12.yy, 73 varak.

Kum-Darülhadis Ktp., n.318, nestalik, h.12.yy, 87 varak.

Tahran-Millî Ktp., n.2336, Türkçe, nestalik, muhtemelen h.12.yy, 84 varak.

Tahran-Millî Ktp., n.18098, Pehlevî kütüphanesi Mecmua-i Nevâzî'den intikal, Eyüp İsmail, h.1101.

Tahran-Meclis Ktp., n.8841/37, Terci-bend, Müstensih: Mir Cemâleddin Muhammed Hasanî, nestalik, h.1115, 2 sayfa (489-490).

Tahran-Edebiyat Ktp., n.249/1-Hikmet, Müstensih: Ebu Türeb bin Ebu'l-Kasım Hüseyin el-Masî, nestalik, h.1200.

Tahran-Nurbahş Ktp., n.841, Bir mesnevinin ardından elifba tertibi-ne göre gazel ve kasideler yer alır, nestalik, h.13.yy, 88 varak.

Tahran-Meclis Ktp., n.14311/1, Hece tertibine göre gazeller, Müstensih: Sohrab bin Hacıyullah Kerem Senendecî, nestalik, 20 Cemazi-yelsânî 1253 Çarşamba, 62 varak (1p-63p).

Tahran-Miftah Ktp., n.671, nestalik, h.14.yy.

Tahran-Danişgah Ktp., n.4143-f, tarihsiz.

Tahran-Danişgah Ktp., n.4144-f, tarihsiz.

Tahran-Meclis Ktp., n.1331/2, Divandan seçmeler, nestalik, tarihsiz,

Tebriz-Millî Ktp., n.2662, Mukaddime başlığı altında bir mukaddime ve mesneviden sonra kaside, gazel ve rubailer gelir, nesih, tarihsiz, 253 varak.

Tahran-Miftah Ktp., n.1308/5, diğer Farsça şiirler, nestalik, tarihsiz.

Tahran-Meclis Ktp., n.17755-z, şiirler, tarihsiz.

94. Divan-ı Neşe, Abdürrezzak Cihanşah Türkemen (-h.1188?), Farsça, Türkçe (s.417)

Tahran-Danişgah Ktp., n.3946, Hece tertibine göre gazel, rubai ve kıtalar, 2 Türkçe kaside, 1159 ve 1161'i gösteren iki tarih maddesi, Türkçe gazel, Farsça ve Türkçe ferd, Farsça kıta ve rubai, Müstensih: Abbas Kuli Nâsiru's-Şuarâ ibn-i Şir Muhammed Han Muavin Hazreti Halhalî Erdebilî, kırık nestalik, 28 safer 1246, 88 varak.

Tebriz-Millî Ktp., n.2626, nestalik, tarihsiz, 108 varak.

**95. Divan-ı Neşet Tebrizî, Neşet Meşhedî Abdürrezzak (1180?),
Farsça, Türkçe (s.417)**

Tahran-Meclis Ktp., n.14112, Farsça şiirler ve birkaç Türkçe mesnevi vardır. Gazeller hece tertibine göre yazılmıştır, Müstensih: Mirza Muhammed Ali Münşî Isfahanî, kırık nestalik, h.1164, 66 varak.

96. Divan-ı Nizamî Konevî, (h.9.yy), Türkçe (s.423)

Kum-Gulpâyegânî Ktp., n.5/199-909, Abdal Rumî, *Kitab-ı Bustân-ı Hıyal* kitabının müellifidir, kitap basılmıştır, nestalik, h.10.yy, 50 varak.

97. Divan-ı Nihanî, Türkçe (s.429)

Tahran-Danişgah Ktp., 3323/4, Nihanî mahlaslı yedi gazel vardır, çoğu münacaattır. Müstensih: Mustafa bin Sıddık bin Molla İbrahim bin Molla Osman Vânî, nestalik, tarihsiz.

**98. Divan-ı Niyazi Mısırî, Muhammed Niyazi Mısırî (-h.1105),
Türkçe (s.435)**

Tebriz-Millî Ktp., n.2620, Nesih, h.1177, 38 varak.

99. Divan-ı Vâlî, Türkçe, Farsça (s.439)

Tahran-Meclis Ktp., n.152/2-firuz, Vâlî mahlasıyla yazan şair h.11.yy'da, II.Şah Abbas ve Şah Safi zamanında yaşamıştır. (Divanda Şah Abbas'ın cülusu ve Şah Safi'nin vefatı için yazılmış birkaç tarih maddesi vardır) Horasanlıdır (Divanda birkaç yerde Şahın Kandhar'dan Horasan'a gelişini anlatır). Sâkinâmede "gacak" isimli bir Horasan sazının adı geçer. Şah Abbas'ın cülûsu ve Şah Safi'nin ölümünü bildiren tarih kıtalarından sonra Şah Safi'nin Erivan savaşında Osmanlı hükümdarını mağlup etmesini bildiren bir tarih beyti, üç çocuğunun (Bû Serab, Zeynelabidin, Haydar) doğumu hakkında üç tarih kıtası gelir. Şairin kardeşinin adı da Haydar'dır. Bundan sonra Şah Safi'nin fethiyle ilgili bir tarih kıtası vardır. Daha sonra Cemalî ve Kemalî adlı iki Kirmanlı şahsın vefatla-

rına düşülmüş tarih kıtaları gelir. Bu divanda kasideler, gazeller, rubailer, bir mesnevi, uzun bir sâkinâme ve büyüklerin övgüsünde kasideler vardır. Kasideler Hz. Muhammed^{sav} ve Hz. Alî^{ra} ve imamlar övgüsündedir. Gazeller elifba tertibine göredir. nestalik, h.11.yy, 247 sayfa(33-280).

100. Divan-ı Vahid, Türkçe⁷ (s.441)

Tahran-Hâfız Ferman Fermâiyan Ktp., numarasız/54, Vahid'in Türkçe şiirleri vardır, tarihsiz.

101. Divan-ı Veleđî (Manzume-i Veleđî), Osman Veleđî, Türkçe lügat (s.446)

Kum-Gulpâyegânî Ktp., n.9/149-1599/2, Farsça kelimelerin Türkçe manalarını veren manzum bir lugattir, Türk dili öğrenen çocuklar için tanzim edilmiştir, h.992'de tamamlanmıştır. Bu manzume *Nisabu'l-Sıbyan* üslûbuyla söylenmiştir. Nesih, tarihsiz, 11 varak.

102. Divan-ı Hâdî, Türkçe, Farsça (s.449)

Tahran-Meclis Ktp., n.13437, Gazeller, kasideler ve hikemî bir mesneviden ibaret şiir külliyyatıdır. Hâdî mahlaslı şairin bu şiirleri Farsçadır. 131.varak. "p" sayfasında aynı mahlasla söylenmiş iki Türkçe gazel mevcuttur. Sayfa 110'da mersiye konulu bir gazelde ve Aga Sadık Mazenderanî'nin vefatı için söylediği tarih maddesinde "Şebâb" mahlasını kullanmıştır.

"محو جمال دوست ز دنیا شباب رفت // این صبح صادق از اثر آفتاب رفت"

nestalik, tarihsiz, 108 varak.

103. Divan-ı Hidayet, Türkçe (s.451)

Tahran-Melik Ktp., n.5629, nestalik, h.11.yy, 91 varak.

⁷ Tebriz-Millî Ktp. 2647 numarada kayıtlı bir *Vâhid Divanı* daha vardır.

104. Divan-ı Himmetî Engüranî, Türkçe (s.454)

Tahran-Danişgah Ktp., n.4532/1, Müstensih: Allahverdi Peser-i Sohrab Karazeminî(?) Karakoyunlu, nestalik, h.1290, 191 varak (4-195).

105. Divan-ı Heydeci Zincanî, Heydeci Zincanî, Molla Muhammed bin Masumali (hş.1232?-1306) Türkçe, Arapça (s.454)

Meşhed-Razavî Ktp., n.8755, Müstensih: Ali Asgar Fahimî Ebherî, nesih ve nestalik, 1359 Zilhicce, 140 varak.

106. Divan-ı Yahya, Yahya Efendi, Türkçe (s.455)

Kum-Maraşî Ktp., n.6256, Müstensih: Rıza Ali Çelebi, nestalik, tarihsiz, 67 varak.

107. Divan-ı Yahya, Türkçe (s.455)

Tahran-Melik Ktp., n.4718/2, Yahya mahlaslı şairlerden, elifba tertibiyle gazeller, sâkinâme, kıtalar ve müfredatlar, nestalik Türkî, h.13.yy, 36 varak (119p-155r).

108. Divan-ı Yahya, Türkçe, Farsça (s.455)

Tahran-Danişgah Ktp., n.2965/1, Sultan I.Osman devri şairlerindedir. Türkçe gazel ve kasideler mevcuttur:

Başı:

به نام خداوند افلاک و خاک / برازنده گوی چوگان تاک // نگارنده قبه آبگون / حباب
آور ساغر سرنگون //
جلابخش آیینہ جان و دل / لطافت ده طینت آب و گل

Bundan sonra 38p'ye kadar Atâyî ve Celâyî'nin şiirleri vardır. Nev'î Efendi'nin "*Gül-i Sad-berg*" inden Türkçe bir beyit vardır(39r). Bundan sonra mensur bir Türkçe bend, Yahya'nın Türkçe şiirleri, Farsça sâkinâmenin bir kısmı, Fehimâ ve Nefî'nin Türkçe şiirleri gelir. (72p) nestalik Türkî, h.11.yy, 33 varak (2p-35p).

Kaynaklar

- Aydın, Şadi (2008), *İran Kütüphaneleri Türkçe Yazmalar Kataloğu*, İstanbul: Timaş Yayınları.
- Çınarcı, Mehmet Nuri (2009), "Tebriz Millî Kütüphanesinde Bulunan Türkçe El Yazmalarına Ek", *The Journal of Academic Social Science Studies*, Volume 2 Issue 2, p. 61-72. http://www.jasstudies.com/Makaleler/1482614677_Mehmet%20Nuri%20%C3%87%C4%B1narc%C4%B1_51-62.pdf
- Dereyâtî, Mustafa (2010), *Fihritsoâre-i Destneveştâ-yı İnan (DNA) (Short Catalogue of Iranian Manuscripts)*, V.5, Tahran: Kitabhâne, Müze ve Merkez-i Esnâd-ı Meclis-i Şûrâ-yı İslâmî Yayınları.
- Emînî, Muhammed Hüseyin (2007), *Âgâznâme (Fihrist-i Âgâz-ı Nüşahâ-yı Hattî)*, 4.Cilt, Kum: Âyetullah Maraşî Necefî Kütüphanesi Yayınları.
- Muttakî, Hüseyin (2002), *Fihrist-i Nushahâ-yı Hatt-ı Türkî Kitaphane-i Bozorg Hazreti Ayetullâh el-Uzma Mar'aşî Necefî*, Cild-i Evvel, Kum: Âyetullah Maraşî Necefî Kütüphanesi Yayınları.
- Siddık, Hüseyin Muhammed (1389), *Divan-ı Eşar-ı Türki, Garibî Tebrizî, Tezkire-i Mecalis-i Şuârâ-yı Rum*, Tebriz: Neşriyât-ı Ahter.
- Togan, Zeki Velidî (1959-1960), "Londra ve Tahran'daki İslâmî Yazmalardan Bazılarına Dair", *İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, C.3, Cüz: 1-2, s.133-160, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Matbaası.